

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Nuorten kokemukset musiikin soittamisen vaikutuksista työelämävalmiuksiin.

Tapaus Music Against Drugs ry:n nuorten bänditiimi

Janita Jussila

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 4 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Janita Jussila	Sivumäärä 54 ja 7 liitesivua
Työn nimi Nuorten kokemukset musiikin soittamisen vaikutuksista työelämävalmiuksiin. Tapaus Music Against Drugs ry:n nuorten bänditiimi.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maarit Honkonen-Seppälä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Music Against Drugs ry, Aino Alaverdyan, projektipäällikkö	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tilaajana toimiva Music Against Drugs ry tarvitsi tutkimusta keväällä 2016 aloittaneesta bänditiimistä, joka on osa Ink-tiimiä. Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia miten nuoret itse kokevat musiikin soittamisen vaikuttavan työelämävalmiuksiinsa. Tilaajan pyynnöstä tutkimuksessa on myös mukana musiikilliset taidot ja niiden kehittyminen.</p> <p>Tutkimusmenetelmäni olivat alku- ja lopputeemahaastattelut yksilöhaastatteluina nuorille sekä yksilöllinen ja ryhmäunelmakarttatyöskentely. Tutkimuksen lopussa valmentajat ja mentori osallistuivat focusryhmähaastatteluun. Lisäksi observoin bändin toimintaa treeneissä kaksi kertaa viikossa sekä mentorin pitämällä luennoilla ja lyriikkaklinikoissa.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisena pohjana toimii työelämävalmiudet, musiikin vaikutus, ehkäisevä päihdetyö ja ryhmän muodostuminen.</p> <p>Työstä on hyötyä, kun tilaaja miettii jatkuuko bänditiimin toiminta osana Ink-tiimiä. Tutkimuksen tuloksen avulla tilaaja voi katsoa, oliko bänditiimistä tarpeeksi hyötyä nuorten työelämävalmiuksien kehittymiselle. Työ voidaan liittää myös liitteeksi hankeraporttiin.</p> <p>Yhteisöpedagogin tulee tietää nuorten mielenkiinnonkohteista ja musiikki on yksi niistä. Musiikkia voidaan hyödyntää monin eri tavoin yhteisöpedagogin työssä. Ilman tutkimustietoa menetelmistä ei voida tietää, onko siitä hyötyä nuorille. Jatkossa tätä menetelmää voidaan viedä myös muille toimialoille.</p> <p>Tilaaja sai arvokasta tietoa työelämävalmiuksien kehittymisestä sekä kuinka bänditiimin toimintaa voitaisiin jatkossa kehittää. Tutkija sai kokemusta tutkimuksen tekemisestä sekä kuinka musiikkia voidaan käyttää työkaluna nuorten työelämävalmiuksien ja –osallisuuden edistämässä..</p>	
Asiasanat musiikki, työelämävalmiudet, ehkäisevä päihdetyö, yhteisöpedagogi	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Janita Jussila	Number of Pages 54 pages and 7 attachments
Title Youth's experiences on how playing music impacts to working life skills. Case Music Against Drugs ry's youths band team.	
Supervisor(s) Maarit Honkonen-Seppälä	
Subscriber and/or Mentor Music Against Drugs NGO, Aino Alaverdyan, project manager	
Abstract <p>Music Against Drugs NGO which was the subscriber of the thesis needed research of band team which started as part of Ink-team in spring 2016. Research's goal was to examine, how the youth itself experiences the impact of playing music on their working life skills. In subscriber's request the research also included musical skills and their improvement.</p> <p>The research methods were individual thematic interviews with the youth at the beginning and end of the research process as well as usage of individual and group dream maps with the band team members. At the end of the research process the musical coaches and mentor took part in to focus group interview. In addition, I observed the band in their practises two times per a week and as well conducted observations during the mentor's lectures and lyric clinics.</p> <p>The theoretical base for this thesis comes from working life skills, affects of music, preventive drugs and intoxicant work and group development.</p> <p>Subscriber can benefit from the thesis, when they consider whether the band team activities continues as part of Ink-team. In light of the reseach results the subscriber can see if the band team activities improved the youth's working life skills. The research can also be attacht to the project raport.</p> <p>Community educator should know about youth's interests and music is one of them. Music can be benefited in many different ways in community educator's work. Without research knowledge it cannot be known if the method has any benefits for the youth. In the future this methods could be taken to other field of work as well.</p> <p>The subscriber got valuable knowledge of improvement of working life skills through band team activities and how band team's action could be improved in the future. The researcher got experience on making a research and how music could be used as an instrument when working with the youth in improving their working life skills and participation.</p>	
Keywords music, working life skills, preventive drugs and intoxicant work, community educator	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MUSIC AGAINST DRUGS RY	7
2.1 Ink-tiimi	9
2.2 Bänditiimi	12
3 TAUSTATIETOA TUTKIMUKSEN AIHEESTA	13
3.1 Työelämävalmiudet	13
3.2 Musiikin vaikutus	15
3.3 Ehkäisevä päihdetyö Suomessa	17
3.4 Ryhmän muodostuminen	19
4 TUTKIMUSMETODIT	22
4.1 Laadullinen tutkimus	23
4.2 Tapaustutkimus	24
4.3 Observointi	25
4.4 Haastattelu	27
4.5 Unelmatyöskentely	29
5 AINEISTOANALYYSI	31
5.1 Observoinnit	32
5.2 Haastattelut ja unelmakarttojen reflektointi	37
5.3 Focusryhmähaastattelut	39
6 YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTELMÄT	43
6.1 Yhteenveto	43
6.2 Loppupäätelmä	46
6.3 Työn validius ja reliabiliteetti	47
6.4 Jatkotutkimusaiheet	50
LÄHTEET	52
LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Teen opinnäytetyötä tilaajan tarjoamasta ajankohtaisesta aiheesta. Tilaajana on valtakunnallinen ehkäisevän päihdetyön järjestö Music Against Drugs ry ja tutkimuskysymyksenä on ”Nuorten kokemukset musiikin soittamisen vaikutuksen työelämävalmiuksiinsa? Tapaus Music Against Drugs ry:n nuorten bänditiimi”. Opinnäytetyöni keskeisenä ideana on tutkia musiikin tekemisen vaikutuksia työelämävalmiuksiin sekä miten bändissä toimiminen ja soittaminen edistää näitä työelämävalmiuksia. Tutkimuksessa bänditiimin nuoret arvioivat itse musiikin vaikutuksia omiin työelämävalmiuksiinsa. Tutkimuksessani tutkin yhtä bänditiimiä, joka on osa Music Against Drugs ry:n Ink-tiimiä. Bänditiimi on keväällä 2016 ensimmäistä kertaa osana Ink-tiimiä, ja siten tutkimuksen kautta saadaan arvokasta tietoa toiminnan mielekkyydestä ja vaikuttavuudesta nuorten kokemaan hyötyyn. Bänditiimin kanssa töitä tekee kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun musiikkipedagogi-opiskelijaa musiikillisina valmentajina sekä yksi musiikkialan ammattilainen Ink-tiimin kautta mentorina. Opinnäytetyöni on tapaustutkimus.

Ajatus opinnäytetyön tekemiselle Music Against Drugs ry:lle syntyi omasta kiinnostuksestani ennalta ehkäisevään päihdetyöhön sekä intohimostani musiikkiin. Aluksi suunnittelimme opinnäytetyötä aivan eri aiheesta saman tilaajan kanssa, kun tuli puhe heidän tarpeestaan tutkia bänditiimiä ja sen vaikutuksia työelämävalmiuksiin. Taruin tähän aiheeseen ja yhdessä tilaajan kanssa muotoilimme tutkimuskysymyksen ja mietimme, millä tavoin alan aihetta ja bänditiimiä voisi tutkia nuorille mielekkäällä tavalla.

Aiheervalintaani edesauttoi myös kuulemani Yle Puheen radio-ohjelma, jossa kerrottiin kuinka päihde- ja mielenterveysongelmat kulkevat usein käsi kädessä. Alkoholi ja päihteet ovat usein itsehoitokeino mielialaongelmiin. Yksi syy nuorten työttömyyteen ja syrjäytymiseen ovat mielenterveysongelmat ja niihin liittyvät päihdeongelmat. (Yle Puhe, 2015.) Nyt tehtävällä ehkäisevällä päihdetyöllä on suuri merkitys tulevien sukupolvien suhtautumisessa päihteisiin.

Nuorisotyöttömyys on Suomessa räjähdysmäisesti lisääntynyt vuoden 2008 jälkeen. Jo joka viides työvoimaan kuuluva nuori on työtön. Suurin syy nuorisotyöttömyydelle on taloudellinen taantuma. (Blomqvist 2015.) Lisäksi nuorten syrjäytyminen on Suomessa suuri ongelma. Vuonna 2015 Suomessa oli noin 252 000 syrjäytynyttä nuorta. Tämä käsittää jopa viisi prosenttia 15-29-vuotiasta nuorista. (Sitra 2016.) Syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyys voivat toimia korrelaationa toisilleen, joten näihin on syytä paneutua ja puuttua. Tutkimuksessa mukana olevat nuoret edustavat niin kutsuttua Y-sukupolvea, sillä he ovat tulleet osaksi työelämää 2000-luvulla (Aarnikoivu 2010, 11).

Tutkimuksessa nuoret arvioivat itse kokemuksiaan, kuinka musiikin soittaminen vaikuttaa heidän työelämävalmiuksiinsa. Suomessa nuorilla käsitetään kaikki alle 29-vuotiaat. Lisäksi nuorisolaissa määritellään, että nuoria tulee kuulla heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki (2006/72).) Koska nuoret ovat kokemusasiantuntijoita omissa taidoissaan, keskittyy tämä tutkimus juuri nuorten omiin kokemuksiin heidän työelämävalmiuksistaan. Toki tutkimustulosten tueksi kuunnellaan myös bänditiimin valmentajien ja mentorin ajatuksia nuorten työelämävalmiuksista.

Yhteisöpedagogina tulen varmasti tekemään töitä nuorisotyöttömyyden, syrjäytymisen ja ehkäisevän päihdetyön parissa. Vuonna 2015 Suomessa oli noin 2552 000 syrjäytynyttä nuorta, joista kaikki eivät olleet ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Ongelmana on myös ettei 80 prosentilla näistä nuorista ei ole mitään koulua käytynä peruskoulun jälkeen. (Tilastokeskus, 2015.) Yhtenä keinona nuorten työelämätaitojen ja työelämäosallisuuden edistämässä voi olla myös musiikin tekeminen suunnattuna erityisesti nuorille, joilla on musiikkialan kiinnostusta. Lisäksi musiikki on suuri osa nuorten elämää ja kulttuuria, joten on tärkeää tutkia musiikin vaikutuksia yksilöön ja yhteisöihin myös työelämävalmiuksien edistämisen osalta. Näistä syistä koen, että opinnäytetyöni aihe on kovinkin ajankohtainen ja kiinnostava. Lisäksi vastaavanlaisia tutkimuksia ei ole opinnäytetöinä tehty Humanistisessa Ammattikorkeakoulussa (Theseus 2016). Tutkimukseni tarjoaa myös jatkotutkimusmahdollisuuksia, esimerkiksi tutkimalla, miten musiikki vaikuttaa työelämävalmiuksien kehittymiseen ja vahvistumiseen niiden nuorten keskuudessa, joilla ei ole ollenkaan musiikillista taustaa, tai miten musiikki ja sen kuuntelu vaikuttaa työssä jaksamiseen.

Music Against Drugs ry on rekisteröitynyt järjestöksi vuonna 2010. Music Against Drugs ry:llä on monia mielenkiintoisia tutkimusaiheita ja oma tutkimukseni keskittyy vain yhteen pieneen osaan koko järjestön työtä. Bänditiimi on myös ensimmäinen laatuaan tässä järjestössä ja tämä tuo lisäarvoa omalle opinnäytetyölleni.

Opinnäytetyöni keskeisiä teemoja ovat osallisuuden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä nuorten voimaannuttaminen musiikin avulla. Keskeisiä kysymyksiä ovat ”voiko musiikki edistää työelämävalmiuksia?”, ”miten musiikin soittamisen avulla voi edistää työelämävalmiuksia?”, ”miten nuoret kokevat musiikin soittamisen vaikutuksen työelämävalmiuksiin?” ja ”lisääkö bändissä soittaminen yhteenkuuluvuuden tunnetta?”. Keskeisinä tutkimusmenetelminä ovat bändijäsenien tekemät henkilökohtaiset unelmakartat, individuaaliset sekä yksi yhteinen, sekä niiden reflektointi yksin ja yhdessä. Lisäksi tutkimusmenetelmiin sisältyi observointi, yksilöhaastattelut sekä focusryhmähaastattelu bänditiimin valmentajien ja mentorin kanssa.

2 MUSIC AGAINST DRUGS RY

Nimensä mukaan Music Against Drugs ry on rakentunut alusta lähtien musiikin ympärille. Järjestön perustajat Sampo-Ilmari Tuhkalehto ja Juho-Heikki Korhonen huomasivat vuonna 2008 ettei nuorille ole tarjolla huumeidenvastaisia musiikkitapahtumia, joten he päättivät alkaa järjestää sellaisen. Ensimmäinen Music Against Drugs-tapahtuma järjestettiin 2009 yhdessä vapaaehtoisnuorien, Youth Against Drugs ry:n ja tapahtumaan osallistuvien bändien avulla. Koska tapahtuma oli onnistunut, laajennettiin toimintaa laajemmaksi päihdekasvatuskokonaisuudeksi. Music Against Drugs -kokonaisuus laajentui vähitellen alun perin iltatapahtuman ympärille rakentuneesta tapahtumasta laajemmaksi päihdekasvatuskokonaisuudeksi, johon tuli mukaan muun muassa päihdekasvatusviikko kouluilla sekä nuorille kouluviikon yhteydessä toteutettava päihde-, hyvinvointi- ja osallisuuskysely. Alusta asti kokonaisuudessa nuorten osallisuuden edistäminen ja sosiaalinen vahvistaminen on ollut keskeisessä osassa ja se on edelleen keskeinen osa Music Against Drugs -päihdekasvatuskokonaisuuden sekä yleisemmin järjestön toiminnan periaatteita. (Tuhkalehto 2013; Söderman 2016.)

Kun Music Against Drugs -päihdekasvatuskokonaisuus toimintamallina vakiintui, oli aika perustaa voittoa tavoittelematon järjestö. Tämä tapahtui vuonna 2010. Nykyään järjestö tunnetaan lapsille ja nuorille suunnattuna ehkäisevän päihdetyön tekijänä. Järjestön toiminta pyrkii edistämään lasten ja nuorten terveyttä, sosiaalista hyvinvointia sekä osallisuutta. Nämä seikat löytyvät myös nuorisolaista (Nuorisolaki (2006/72)). Lisäksi Jyväskylässä järjestö tekee töitä edistääkseen nuorten työelämäosallisuutta, mikä taas edistää nuorten itsenäistymistä sekä aktiivista kansalaisuutta. (Music Against Drugs ry, 2016)

Vuonna 2013 Music Against Drugs ry:ssä oli kolme päätoimista työntekijää ja vähitellen määrä on lisääntynyt järjestölle myönnettyjen projektiavustusten myötä siten, että nyt vuonna 2016 järjestössä työskentelee kahdessa eri projektissa viisi täysipäiväistä työntekijää ja kaksi osa-aikaista työntekijää. Lisäksi järjestössä työskentelee osana Paikka auki -avustusohjelman työttömän nuoren työllistämiseen myönnettyllä resursilla toimistoassistentiksi palkattu nuori. (Söderman 2016.)

Music Against Drugs ry:n talous rakentuu projektiavustuksien varaan. Avaan myöhemmin tarkemmin järjestön keskeiset toimintamuodot sekä niiden rahoittajat. Vuonna 2016 Raha-automaattiyhdistys (RAY) , jolloin myös kyseessä oleva tutkimus tehdään, rahoittaa järjestön Music Against Drugs -päihdekasvatuskokonaisuuden kehittämiseen tähtäävää projektia vuonna 2016 163 000 eurolla (2016–2019), inklusiivisen tiimimalli kehittämiprojektia 200 000 eurolla vuonna 2016 (2015–2018) sekä Paikka auki-avustusohjelman kautta nuoren palkkausta järjestötyöhön vuodeksi. (Raha-automaatti yhdistys, 2016.)

Music Against Drugs ry:llä on kolme keskeistä toimintamuotoa: 1) Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamat Music Against Drugs –päihdekasvatuskokonaisuudet, jotka sisältävät kaikkiaan 14 osatekijää, jotka on suunnattu suoraan lapsille ja nuorille, lasten ja nuorten parissa työskenteleville sekä kuntien nuorten asioista päätöksiä tekeville hallinnon edustajille. Music Against Drugs –kokonaisuuksia toteutetaan yhteistyössä kuntien kanssa ja tällä hetkellä niitä on toteutettu kaikkiaan 24 kertaa ja näissä kokonaisuuksissa on ollut mukana yhteensä 31 kuntaa. 2) Osana Raha-automaattiyhdistyksen nuorten työllistämiseen tähtäävää

Paikka auki -avustusohjelmaa toimiva nuorten työelämäosallisuutta vahvistamiseen tähtäävä Ink-tiimin kehittämisprojekti, joka toimii paikallistasolla Jyväskylässä. (mt.)

3) Lisäksi nuorilla on valtakunnallisesti mahdollista osallistua music Against Drugs ry:n toimintaan vapaaehtoisesti esimerkiksi toimimalla agentteina. Vapaaehtoistyötä voi tehdä asuinpaikasta huolimatta ja täysin maksutta. Toiminnassa otetaan huomioon nuorten omat kiinnostuksen kohteet. Toiminta tapahtuu hyvin suurelta osin verkkonuorisotyönä esimerkiksi chatteina, joten toimintaan on mahdollista osallistua myös syrjäseuduilla. Järjestön valtakunnallista nuorisotyötä on rahoittanut Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ink-tiimit toimivat Jyväskylässä. (mt.)

2.1 Ink-tiimi

Music Against Drugs ry:n yhtenä paikallisena nuoria osallistavana toimintamuotona on Ink-tiimi, joka toimii osana RAY:n Paikka auki -avustusohjelmaa. Projektin tavoitteena on edistää nuorten työelämäosallisuutta ja työelämätaitoja nuorten omien mielenkiintojen avulla. Ajatus Ink-tiimistä tuli aikaisemmista toimintamuodoista ja niistä havaittujen huomioiden ja kehittämisideoiden kautta. Raha-automaattiyhdistyksen Paikka auki -avustusohjelma rahoittaa tätä toimintamuotoa. (Music Against Drugs, 2016.)

Ink-tiimien nuoret tulevat useista eri taustoista. Mukana on muun muassa työttömiä ja työkokeilussa olevia nuoria sekä vailla ammatillista koulutusta olevia nuoria. Osa nuorista suorittaa eri oppilaitoksien työelämäjaksojaan Ink-tiimissä. Nuorten koulutus ja työkokemus myös vaihtelevat ja yhdessä tiimissä on useita eri alan edustajia. Tiimit kestävät noin viisi kuukautta, mutta yksittäisten nuorien jaksot voivat kestää muutamasta kuukaudesta yli puoleen vuoteen, riippuen nuoren yksilöllisestä tarpeesta ja elämäntilanteista riippuen. Jokaisessa tiimissä on maksimissaan 20 nuorta kerrallaan. Ink-tiimissä eritaustaiset nuoret ryhmäytyvät, jakavat osaamistaan ja oppivat toisiltaan suunniteltaessa ja johtaessaan yhteisiä projekteja. Ink-tiimin toiminta sisältää yksilö- ja ryhmävalmennusta sekä eri tiimien toimintaa.

Viikkotoiminta

Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
viikko-startti	TIIMI-TYÖSKENTELY	aamu-startti	TIIMI-TYÖSKENTELY	aamu-startti
TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	Tiimipalaveri
TIIMI-TYÖSKENTELY	Yhteispalaveri	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY
TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY
VIERAILU	TIIMI-TYÖSKENTELY	HYVÄ OLO	Tulevaisuuden polku	LIIKUNTA
VIERAILU	TIIMI-TYÖSKENTELY	HYVÄ OLO	Tulevaisuuden polku	LIIKUNTA
TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY	TIIMI-TYÖSKENTELY

Kuva 1. Ink-tiimin viikkotoiminta voi näyttää esimerkiksi tältä (Ink-tiimi 2016 esitysmateriaali).

Kuva 2. Malli Ink-tiimin rakenteesta (Ink-tiimi 2016 esitysmateriaali).

Ink-tiimissä nuoret jakautuvat eri tiimeihin omien erityisosaamisiensa ja mielenkiinnonkohteidensa mukaan. Parhailtaan käynnissä ovat sosiaalisen markkinoinnin tiimi, kahviotiimi, media- ja viestintätiimi, ohjaustiimi, bänditiimi ja hallintotiimi. (Music Against Drugs ry, 2016.) Jokaisella tiimillä on niin kutsuttu liideri, joka vastaa tiimin toiminnan kehittämisestä ja koordinoinnista yhteistyössä mentorin kanssa. Yksi valmentajista toimii tiimin mentorina. Tutkimuksen kohteena oleva bänditiimi on osa järjestyksessään toista Ink-tiimiä ja on ensimmäinen laatuaan. Idea bänditiimistä nousi ensimmäisen tiimijakson aikana yhden nuoren ehdotuksesta ja mielenkiinnon kohteesta.

Ink-tiimin päätavoitteena on edistää nuorten työelämä- ja opiskeluvalmiuksia sekä edistää heidän sijoittumistaan työelämään ja opintoihin. Muina tavoitteena on edistää sosiaalista inklusiota, nuorten aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä

Ink-tiimin tarkoituksena on 1) työttömien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten sekä oppilaitoksien harjoittelujaksoja suorittavien nuorten ja vastavalmistuneiden työelämä- ja opiskeluvalmiuksien, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, aktiivisen kansalaisuus ja yhteisöllisyyden vahvistuminen; ja työelämään ja opintoihin sijoittumisen lisääntyminen; 2) matalan kynnyksen valmennuksen ja tuen tarjoaminen nuorille kehitetyn inklusiivisen, demokraattisen, dialogisen ja läpinäkyvän työllistymistä tukevan tiimimallin avulla; ja nuorten oman asiantuntijuuden vahvistuminen kehittämistyössä; sekä 3) nuorten kannustaminen toteuttamaan ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä. (mt.)

Vaikka Ink-tiimien nuoret tulevat eri lähtökohdista eivätkä välttämättä tunne toisiaan entuudestaan, yhteishenki tiimin sisällä on tiivis. Yhteishenki luodaan ryhmäperehdytyksillä, tiimin alussa tapahtuvalla leirillä, joka suunnitellaan yhdessä, sekä yhteisöllisten tuokioiden tuella esim. levyraadit, yhteisruokailut ja liikuntatuokiot. Yhteishenki on huomattavissa heti Jyväskylän toimistolle saapuessa, kuten tutkija on itse saanut huomata.

Ink-tiimi –toimintamuodolla on saatu hyviä tuloksia ensimmäisen tiimijakson osalta (elo–joulukuu 2015), esimerkiksi nuorista 57 %:lla tulevaisuuden suunnitelmat selkiytyivät tiimiharjoittelun aikana, nuorista 21 %:lla oma terve ja päihteetön itsetunto vah-

vistui ja 79 % kartutti työkokemusta tiimiharjoittelun aikana. Nuorista 43 % koki verkostoituvansa ammatillisesti ja tapaavansa uusia kavereita harjoittelun kautta.
(mt.)

2.2 Bänditiimi

Music Against Drugs ry:n bänditiimi koostuu viidestä nuoresta, jotka ovat ikäjakaumaltaan 22–26 -vuotiaita. Music Against Drugs ry on sosiaali- ja terveysalan järjestö, joka edistää nuorten terveyttä, osallisuutta ja sosiaalista hyvinvointia. Laissa nuori on alle 29-vuotias, joten lain mukaan kaikki bänditiimin jäsenet ovat nuoria ja näin ollen nuorisolaki on heidän puolellaan (Nuorisolaki (2006/72)). Sukupuolijakaumaltaan bändi on miesvoittoinen, mukana on vain yksi naispuolinen jäsen. Bänditiimin jäsenet tulevat erilaisista koulutustaustoista, osa on Music Against Drugs ry:ssä työkokeilussa ja osa suorittaa koulun kautta työharjoittelua. Lisäksi taustalla on erilaisia koulutushistorioita, kuten on monissa muissa Ink-tiimin tiimeissä. Bänditiimi on ollut alusta asti tietoinen, että tutkin heidän työelämävalmiuksiaan ja musiikin tekemisen mahdollisia vaikutuksia eri työelämävalmiuksiin. He ovat myös tietoisia, että tutkimusraportissa heille on annettu täysi anonymiteetti, joten he ovat voineet luottamuksellisesti vastata haastattelukysymyksiin ilman pelkoa että heidän vastauksensa voitaisiin tutkimusraporttia lukiessa tunnistaa.

Bänditiimi kokoontui ensimmäisen kerran tammikuussa 2016 ja bänditiimilaiset ovat siitä lähtien tehneet tiiviisti töitä musiikillisten valmentajiensa sekä mentorinsa kanssa. Tutkija on otettu tiiviisti mukaan bänditiimin arkeen. Bänditiimin jäsenten lukumäärä on muuttunut matkan varrella, kun kaksi jäsentä tuli myöhemmin toimintaan mukaan. Pitkään bänditiimissä oli kuusi jäsentä. Kesken bänditiimin harjoittelujakson yksi bändin jäsenistä menetti motivaationsa ja mielenkiintonsa toimintaa kohden ja lopetti.

3 TAUSTATIETOA TUTKIMUKSEN AIHEESTA

Teorian ja rajoituksina tässä tutkimuksessa toimivat työelämävalmiudet ja työelämä ylipäättävästi, musiikki ja sen vaikutus ihmiseen sekä ryhmän muodostuminen. Tutkimukseni teoriaan kuuluu myös ehkäisevä päihdetyö, sillä se on ollut alusta lähtien Music Against Drugs ry:n tärkeimpiä tehtäviä. Teoria tukee käytännön toimintaa sekä avaa tutkimuksen eri osa-alueita, joten se on tärkeä osa tutkimusta. Tutkimuksen rajaaminen on tärkeää tehdä huolella, sillä monia tapaustutkimuksen tapauksia voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta (Malmsten 2007, 57).

Lisäksi rajoituksena toimivat erityisesti seuraavat työelämätaidot ja musiikilliset taidot: itsevarmuus, ryhmätyötaidot, musiikkialan teoria ja tietopohja, ohjeiden vastaanottaminen, stressinsietokyky, kyky odottaa, kun toisia opastetaan. Nämä rajoitukset ovat työelämätaidot ja musiikilliset taidot, joita tiimiläiset pyrkivät bänditiimin avulla kehittämään. Nämä taidot on mietitty yhdessä työntilaajan kanssa ja ne toimivat myös teemahaastattelun teemoina. Observoinnin kautta tulee fokukseseen ja rajaamiseen myös ryhmädynamiikka, sisäinen ilmapiiri, vuorovaikutus sekä valmennussuhde valmentajiin ja mentoriin. Tilaajan puolelta tulleita tarkastelevia taitoja ovat musiikillinen itsevarmuus, musiikillinen, sanallinen ja kirjallinen itseilmaisuus, musiikkialan yrittäminen ja yrittäjyys. Toisaalta sanallinen ja kirjallinen itseilmaisuus sopivat kumpaankin osapuoleen.

3.1 Työelämävalmiudet

Työelämävalmiudet ja niiden vahvistaminen ovat yksi Music Against Drugs ry:n Ink-tiimiin tärkeimpiä tehtäviä. Tämän vuoksi keskityn tutkimuksessa siihen, miten musiikin tekemisen avulla voidaan edesauttaa työelämävalmiuksien kehittymistä ja vahvistamista. Bänditiimin ensisijainen tehtävä on oppia soittamaan yhdessä ja päästä esiintymään, mutta tiimin ollessa osa suurempaa Ink-kokonaisuutta, ovat myös erilaisten työelämävalmiuksien kehittäminen yksi tiimin tärkeimpiä tehtäviä.

Työelämästä ja siellä tarvittavista taidoista itsetuntemus on erittäin tärkeää, ellei se tärkein taito. Se mahdollistaa omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamisen ja ymmärtämisen. Tunnistaessa omat vahvuutensa ja heikkoutensa on helpompaa kehittää itseään ja muita taitojaan. Näin itsetuntemus toimii motivaattorina sekä itsensä kehittämisen mahdollistajana. (Aarnikoivu 2010, 43-44; Laine 2012, 10.) Oman osaamisen ja taitojen tunnistaminen ja arviointi helpottuu itsetuntemuksen karttues- sa. Tavoitteiden asettaminen edistää työelämävalmiuksen kehittämistä. Ennen kuin tavoitteita voidaan asettaa, tulee yksilön tunnistaa oma osaamisensa sekä taitonsa. (Aarnikoivu 2010, 49.) Tavoitteiden asettaminen ja saavuttaminen lisäävät työn haasteellisuutta ja mielekkyyttä.

Työnantajat eivät keskity enää pelkästään koulutuksien ja työhistorian kautta hankittuihin taitoihin, vaan niin kutsutut alaistaidot ovat nousseet useampien työnantajien silmissä tärkeämmiksi. Lisäksi työnantajat keskittyvät nuorten kohdalla muihin aktiviteetteihin, joita nuori on maininnut työhakemuksessaan. Näiden aktiviteettien avulla nuori voi erottua muista hakijoista sekä ne kertovat paljon hakijasta. Nämä alaistaidot ovat kiteytettynä oman työn huolella tekeminen, vuorovaikutus ja ryhmätyötaidot sekä vastuunottaminen omista tekemisistä. (Aarnikoivu 2010, 89-90; Eklund 2011, 143-144.) Nämä seikat luovat suuren eron Y-sukupolven ja aikaisempien sukupolvien välille. Ennen työtä tehtiin toimeentulon takia, nykyään työ ei ole enää itseisarvo, vaan se luo mahdollisuuksia kehittymiselle, sekä tarjoaa haasteita. Myös niin sanottujen pätkätöiden tekeminen on lisääntynyt ja se tuo oman lisänsä Y-sukupolvien työmahdollisuuksiin. (Pursio 2011, 58.)

Nuorten edustama Y-sukupolvi eroaa aikaisemmista sukupolvilta myös siinä, että aikaisemmin työ oli enemmänkin vain väline ansaita elantonsa, nyt työ on Y-sukupolvelle haasteiden tarjoaja sekä vapaa-ajan mahdollistaja. Nykyään työltä haetaan haasteita sekä mahdollisuutta kehittää itseään. Työltä odotetaan mahdollisuuksia edetä työuralla ja kehittyä, samoin kuin kokemusta että tehdyllä työllä on tarkoitus. Työn tulee olla mielekästä sekä tuloksellista. Työn mielekkyys lisää myös työhyvinvointia. (Pursio 2011, 54; Tuisku 2012, 17, 19.) Y-sukupolvi, johon myös tutkimuksessa mukana olevat nuoret lukeutuvat, tarvitsevat tekemältään työltä saavuttamisen tunteen. Saavuttaminen koetaan motivaattoriksi, samoin kuin kehittävän palautteen saaminen. (Aarnikoivu 2010, 46.) Y-sukupolvi kaipaa yhteenkuuluvuuden tunnetta

myös työpaikalla ja tätä voidaan luoda esimerkiksi työpaikan sisäisellä bänditoiminnalla, jossa ihmiset sitoutuvat yhteiseen toimintaan ja bändistä muotoutuu omanlaisensa ryhmä (Merkkiniemi 2012, 36).

Työelämävalmiuksista puhuttaessa velvollisuuksien tunteminen on tärkeä näkökulma ja osa tarvittavia valmiuksia. Työntekijän velvollisuudet luetellaan työsopimuksessa, jossa ne ovat puettu työnkuvaukseksi sekä työnantajan laatuvaatimuksiksi. Sopimukset voivat olla joko hyvin yksityiskohtaisia tai laveaperäisiä. On työntekijän vastuulla ottaa selvää työhön kuuluvista velvollisuuksista. Kaikki työntekijän velvollisuudet eivät kuitenkaan liity työtehtäviin tai niiden suorittamiseen. Työntekijän muut velvollisuudet ovat työelämävalmiuksia, jotka tulisi tietää ja hallita ennen työelämään astumista. (Saarinen 2007, 107, 112-113; Aarnikoivu 2010, 51.) Esimerkiksi aikatauluista kiinni pitäminen sekä poissaoloista ja myöhästymisistä viipymättä ilmoittaminen ovat erittäin tärkeitä taitoja, ellei jopa vaatimuksia, työelämässä. Muita esimerkkejä työelämävalmiuksista työntekijän velvollisuuksina ovat esimerkiksi ryhmätyötaidot, yhteisten sääntöjen noudattaminen sekä työnantajan tai esimiesten neuvojen vastaanottaminen. (Saarinen 2007, 112-115.) Juuri näitä työelämän vaatimia työntekijän velvollisuuksia harjoitellaan Ink-tiimissä sekä bänditiimissä.

Työelämässä tarvitaan myös muita valmiuksia ja taitoja kuin mitä bänditiimin kohdalla tutkin. Työhyvinvoinnista on tärkeää pitää huolta, niin fyysisellä, psyykkisellä kuin sosiaalisellakin tasolla. Myös vastuu omasta kehityksestään ja taitojensa ylläpitämisestä jäävät usein työntekijälle. Työpaikan eri roolien tunnistamisen opettelu jää usein työntekijän omalle vastuulle. Työpaikalla tulee tunnistaa esimerkiksi esimiehen rooli ja ymmärtää mitä esimiehen rooliin sisältyy. Hyvä esimerkki tästä on tietäminen, mitä kaikkea esimiehen tulee ottaa huomioon tehdessään päätöksiä. (Aarnikoivu 2010, 90-91, 99-111.)

3.2 Musiikin vaikutus

Musiikilla on suuri rooli tutkimuksessani. Bänditiimiläiset ovat musiikin kanssa tekemisissä monilla eri tavoilla lähes joka päivä. Tiimiläiset soittavat bändissä, kuuntelevat musiikkia päivittäin, käyvät läpi Teostoa ja esiintymistä. Lisäksi bänditiimiläiset

sanoittavat omia kappaleitaan, esimerkiksi, sosiaalisen markkinoinnin kampanjan teemakappale on sovitettu ja sanoitettu bänditiimin toimesta. Miten musiikki vaikuttaa ihmiseen? Painotan erityisesti musiikin soittamisen vaikutuksia ihmisiin, koska ne vaikutukset näkyivät selvästi observoinnissa.

Musiikkia on monenlaista ja sen takia usein puhutaankin musiikin tyyleistä. Näitä tyy-
lejä ovat esimerkiksi klassinen musiikki, pop-musiikki, rock, heavymusiikki sekä
hiphop ja räppi. Näillä musiikkityyleillä on usein vaikutusta kuuntelijan identiteettiin.
Roe (1996) totesi, että musiikilla on ollut suuri rooli nuorten identiteetin rakentumi-
sessa jo 1950-luvulta asti. Musiikki yhdistää samankaltaisia nuoria, vaikuttaa pukeu-
tumiseen sekä toimii massasta erottumisen keinona. Nuoret eivät kuitenkaan ole täy-
sin tyyllisidonnaisia, sillä vaikka mielimusiikiksi mainitaan muutama artisti, ollaan silti
avoimia muillekin musiikkityyleille kuin lempiartistien edustamalle. Williams (2001)
huomauttaa, että nuoret itse eivät näe musiikin muovaavan heidän identiteettiään,
vaan he kuvaavat sen mieluummin osana heidän arkea. (Anttila & Juvonen 2006,
264.)

Bänditiimin jäsenet kuuntelevat kaikki keskenään erilaista musiikkia, vaikka rock,
heavymusiikki ja punk tulevat ensimmäisenä heidän kanssaan puhuessa esille. Yksi
jäsenistä kuuntelee enemmän räppiä ja hip hoppia, mutta tässäkin ryhmässä huo-
maa kuinka omaksi koetun musiikkilajin rajat ovat häilyviä. Musiikkilajin voi kokea
omakseen monesta eri syystä. Tyyli saattaa johdattaa tietyn musiikin kuuntelijoiden
pariin, tai oma musiikkiharrastus saattaa viedä toiseen suuntaan. Monesti jotakin
instrumenttia soittavat nuoret soittavatkin mieluiten omaa lempimusiikkiaan. (mt.,
267.)

Musiikin monimuotoisuus johtaa myös siihen, että musiikki koetaan eri tavoin, riippu-
en kohdehenkilöstä. Musiikki vaikuttaa mielialaan monin eri tavoin, se antaa esimer-
kiksi työkaluja tutkia omia mielialoja ja käsitellä tunteita. Musiikilla voidaan myös vai-
kuttaa omaan mielialaan, melankolinen ja molli-voittoinen musiikki saa yleensä koh-
dehenkilön surumieliseksi, kun taas menevä komppi ja tempo taas nostattavat mie-
lialaa. Musiikin on todettu liittyvän ihmisten kokemiin huippuelämyksiin enemmän
kuin lähes mikään muu tekijä. (Anttila ym. 2006, 257-258; Saarikallio 2007, 15; Hie-

taniemi 2015.) Tämän takia musiikki on vielä nykypäivänäkin suuri vaikuttava elementti ihmisten elämässä.

Musiikki on yhdistetty myös hyvinvoinnin edistämiseen ja terveyteen. Musiikki vaikuttaa suoraan aivojen palkitsemisjärjestelmään, joka tuottaa dopamiinia (mielihyvähormoni) ja oksitosiinia (läheisyshormonia). Tämän takia musiikin kuuntelu vähentää stressiä ja masennusta. Lisäksi musiikki vaikuttaa hippokampukseen, mikä on muistia käsittelevä osa aivoista. Musiikki edistää myös muistia ja näin ollen ennaltaehkäisee muistisairauksia. Musiikin soittaminen myös auttaa motoriikan kehitymisessä. Jotta musiikki kuitenkin vaikuttaisi edellä mainituilla tavoilla terveyteen, tulee kuunnellun ja soitettun musiikin olla itselleen mieluista. (Saarikallio 2007, 16; Hietaniemi 2015.)

Bändissä soittaminen vaikuttaa suorasti ryhmätyötaitoihin, joka on tässä tutkimuksessa yksi työelämävalmiuksista. Musiikin on koettu myös vaikuttavan positiivisesti organisointikykyyn kuin myös ajanhallintaan. Tätä on perusteltu muusikoiden kyvyllä hallita aikansa niin, että harjoittelulle jää tarpeeksi aikaa. Usein soittoa harjoitellessa laatu on tärkeämpää kuin harjoitteluun käytetty aika, jolloin harjoitteluun käytetty aika tulee organisoida mahdollisimman tehokkaaksi. Musiikin soittaminen on havaittu parantavan muusikoiden keskittymiskykyä, sillä soittaminen ei onnistu, jos ei keskity tarpeeksi. Bändissä soittaminen lisää myös yhteenkuuluvuuden tunnetta bändin kesken. Soittamisen ja laulamisen on myös huomattu parantavan ryhtiä. (Hallam 2010 17-21; Matthews 2011; Merkkiniemi 2012, 36-37.)

3.3 Ehkäisevä päihdetyö Suomessa

Music Against Drugs ry on ennalta ehkäisevää työtä tekevä valtakunnallinen järjestö, joka tekee ehkäisevää työtä sosiaalisen vahvistamisen kautta Yhteisöpedagogien koulutuksessa käsitellään ehkäisevää päihdetyötä laajalti, sillä se saattaa joillekin yhteisöpedagogeille olla tuleva suuntaus työelämässä. Music Against Drugs ry tekee työtä päihdeettömyyden puolesta esimerkiksi päihdeettömien musiikkitapahtumien järjestämisen kautta. Ennalta ehkäisevää päihdetyötä on kuitenkin monenlaista, sillä erilaiset työmenetelmät soveltuvat erilaisiin tilanteisiin.

Bänditiimi ei erityisesti tee päihteiden vastaista työtä, mutta ollessaan järjestön toiminnassa mukana, tulee ehkäisevä päihdetyö sitä kautta heidän toimintaansa mukaan. Varsinkin tiimin sosiaalisen markkinoinnin kampanja Heitä hymy edistää ilon tuomista arkeen pienillä teoilla, ja mielestäni myös tämä voidaan laskea ehkäiseväksi päihdetyöksi. Bändihän tekee tälle kampanjalle teemabiisin ja on aktiivisesti mukana kampanjan sanoman levittämisessä musiikin avulla. Tieto teemabiisin tekemisestä ja bänditiimin osallisuudesta Heitä hymy -kampanjaan tuli observoinnin aloittamisen jälkeen.

Ehkäisevä päihdetyö ei ole valistusta ja päihteillä pelottelua, vaan se pyrkii vaikuttamaan päihdetietouteen sekä asenteisiin päihteitä kohtaan (Varjonen 2015, 39). Kun tietoutta saadaan levitettyä, voidaan vaikuttaa asenteisiin. Päihdetyöllä, varsinkin ehkäisevällä, on kansan parissa huono maine ja asema. Tämä johtuu siitä, että aiemmin ehkäisevä päihdetyö oli Suomessa ennen lähestulkoon kokonaan valistamista ja päihteillä pelottelua. Kun ehkäisevää päihdetyötä alettiin uudistamaan 1990-luvun alussa, päihdetyö koettiin vahvasti holhoavana. Ehkäisevää päihdetyötä alettiin työstämään enemmän individuaalisena tapana kohdata ihmisiä, jolloin sen huono maine alkoi hiljaksen muuttua positiivisemmaksi. (Warpenius, Holmila, Karlsson & Ranta 2015, 16-17.)

Koska ehkäisevä päihdetyö on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, on se Suomessa kirjattu lakiin. Jokaisessa kunnassa tulee olla kunnan tarpeisiin vastaava päihdehuolto, eli myös ehkäisevää päihdetyötä (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). Kuntien päihdetyön tulee olla kokonaisuus, joka kattaa niin ehkäisevän päihdetyön, varhaisen puuttumien kuin lopullisen hoidonkin. Ehkäisevää päihdetyötä tekevät myös monet järjestöt, koulut ja seurakunnat. Lisäksi poliisi tekee omaa ehkäisevää päihdetyötään. Päihdetyö voidaan jakaa ehkäisevään ja korjaavaan päihdetyöhön. (Varjonen 2015, 39; Warpenius ym. 2015, 14-15.)

Suomessa päihteitä ei jaotella alkoholiin ja huumeisiin vaan niistä puhutaan kokonaisuutena. Nykyään myös tupakoinnin ja muiden riippuvuuksien kuten pelaamisen kanssa työskentely lasketaan päihdetyöksi. (Varjonen 2015, 39.)

Kun puhutaan ehkäisevästä päihdetyöstä osana nuorisotyötä, mitä myös yhteisöpedagogit tekevät, siihen liittyy myös nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Nämä nähdään tukitoimina ehkäisevälle päihdetyölle. Nuorten kanssa työskennellessä täytyy muistaa, ettei pelkkä tiedon jakaminen riitä. Yhteisöpedagogin täytyy myös varmistaa, että nuoret ymmärtävät, ja että tämä ymmärrys vastaa heidän omaa kokemusmaailmaansa. (mt., 41.) Ehkäisevää päihdetyötä tehdään siis nuorille nuorten kanssa ja individuaalisesta näkökulmasta. Suomessa toimii valtakunnallisesti monta ehkäisevän päihdetyön järjestöä, joilla kaikilla on omat toimintatapansa ja Music Against Drugs ry edustaa yhtä näistä järjestöistä.

Ehkäisevää päihdetyötä voi tehdä monella eri tavalla. On kuitenkin havaittu, että pitkäjänteinen ja yhtenäinen työ onnistuu tavoitteissaan paremmin kuin hajanaiset ja irrallisesti tehdyt projektit ja hankkeet. Vaikka ehkäisevän päihdetyön käytännöllisen työn kirjo on laaja, on kaikella työllä yhtenäinen tavoite. Vähentää päihteiden saataavuutta, kysyntää ja haittoja sekä levittää tietoa. (Warpenius ym. 2015, 52.)

Kuten Varjosen (2015) raportista selviää, päihdekasvatus ja ehkäisevä päihdetyö suuntautuvat tällä hetkellä vahvimmin nuoriin ja koulussa tehtävään päihdetyöhön. Tätä tulisi myös lisätä, sillä päihteet eivät ole väistymässä katukuvasta. Yhteisöllisyys ja vertaisryhmätoiminta, jossa nuoret tukevat toisia nuoria on myös koettu toimivaksi päihdetyön muodoksi. Myös kouluissa tehtävään päihdetyöhön panostetaan Suomessa paljon ja se on tuottanut tulosta. (Varjonen 2015, 41-42; Warpenius ym. 2015, 53-54.)

3.4 Ryhmän muodostuminen

Ryhmän muodostumisesta on monia teorioita, mutta tunnetuin on Tuckmanin vuonna 1965 esittämä teoria. Tämän jälkeen monet ovat pohjanneet oman teoriansa Tuckmanin teoriaan. (Smith 2005.) Tämän takia koin Tuckmanin teorian olevan autenttisin teoria ryhmän muodostumisesta ja pätevä vielä 2010-luvulla.

Ryhmän muodostuminen ja sen vaiheet ovat vahvasti läsnä tutkimuksessani, sillä bänditiimin jäsenistä melkein kukaan ei tuntenut toistaan entuudestaan. Ryhmän

muodostumisen vaiheissa toistuu selkeästi Tuckmanin (1965) esittelemät neljä vaihetta: muodostuminen (forming), kuohuntavaihe (storming), yhteistoiminnan syntyminen (norming) sekä toiminnan vaihe (performing). Vaikka bänditiimin observointi osaltani loppuu kuukautta ennen tiimin toiminnan päättymistä, uskallan sanoa että Tuckmanin ja Jensenin vuonna 1977 lisäämä vaihe, hajoaminen (adjourning), tulee myös tapahtumaan. (Kauppila 2005; Smith 2005.) Vaikka observointiaika on varsin lyhyt, ovat kaikki Tuckmanin neljä alkuperäistä vaihetta selkeästi nähtävistä.

Ryhmän määrittelyllään olevan jokin määrä tietyn ajan toistensa kanssa esimerkiksi työskenteleviä ihmisiä. Ihmisillä on luontainen halu kuulua ryhmään ja ilman erityistä ohjaamista ihmiset ryhmäytyvät samankaltaisten ihmisten kanssa. Aluksi he haluavat luonnollisesti tietää toisistaan ja tietävät ryhmänsä keskeisen tehtävän. Isoimmilla ryhmillä on usein taipumus jakaantua sisällään pienempiin ryhmiin. (Smith 2005; Pörhölä 2009.)

Ryhmän muodostumisen ensimmäinen vaihe koostuu ryhmän tutustumisesta toisiinsa ja pelisääntöjen luomisesta. Tässä vaiheessa ryhmä myös sopeutuu ja keskittyy tutustumaan keskeiseen tehtäväänsä. Harvoin ryhmä on tässä vaiheessa kuitenkaan täysin selvällä tehtävästään, eikä tiedä kuinka saavuttaa tehtävän päämäärä. Ryhmän jäsenet saattavat myös testata toisiaan, ikään kuin kerätäkseen tietoa minkälaisien ihmisten kanssa he ovat tekemisissä. Testaamisella usein määrittelyllään ryhmän jäsenien roolit, esimerkiksi kuka ottaa ohjaajan paikan. Alussa on tavallista että roolit vaihtuvat ennen kuin ne vakiintuvat. (Schuman 1965, 66; Kauppila 2005; Smith 2005.)

Seuraavana ryhmäytymisen vaiheena nähtävä kuohunta on tärkeä osa ryhmän jäsenien roolien määrittelyssä. Tässä vaiheessa ryhmän jäsenet tuovat omia mielipiteitään esille testatakseen muiden jäsenien mielipiteitä ja arvoja. Myös muiden ryhmän jäsenien ja varsinkin ohjaajan paikan saanutta arvostellaan ja testataan. Suuremmisissa ryhmissä niin sanottu klikki ja kuppikunnat muodostuvat tässä vaiheessa. Usein myös ryhmän tehtävänantoa arvostellaan ja kyseenalaistetaan. Tässä vaiheessa muiden kommentit otetaan useammin henkilökohtaisesti kuin muissa ryhmän vaiheissa. (Schuman 1965, 66; Kauppila 2005; Smith 2005.)

Ryhmän edetessä Tuckmanin teorian kolmanteen vaiheeseen yhdessä toimiminen alkaa jo sujumaan. Myös ryhmän sisäiset konfliktit ja testaaminen väistyvät menhengen tieltä. Ryhmä toimii paremmin yksin ja roolit vakiintuvat. Jäsenet oppivat tuntemaan toisensa paremmin, joten vuorovaikutuksen taso paranee. Jäsenet alkavat jakamaan omia mielipiteitään enemmän tehtävänannon kannalta kuin testatakseen muita. Ryhmän jäsenet sitoutuvat ryhmään ja tehtävänantoon tässä vaiheessa. (Schuman 1965, 66; Kauppila 2005; Smith 2005; Pörhölä 2009.)

Neljäs vaihe eli toiminnan vaihe tarkoittaa ryhmä keskittyy tehtävään ja sen suorittamiseen. Roolien välillä voidaan tarpeen tullen joustaa ja kaikki ovat tyytyväisiä rooliinsa. Roolit toimivat eikä ryhmän välillä ole kiistoja. Ryhmään kuulumisen tunne tulee usein tässä vaiheessa muodostumista. Ryhmän energia kohdistuu tehtävän suorittamiseen ja vuorovaikutus on entistä avoimempaa, koska ryhmän jäsenet voivat luottaa toisiinsa. Myös työnjako on tässä vaiheessa oikeudenmukaista ja vaikeuksia kohdatessa ryhmä pystyy yhdessä ratkomaan ne. (Schuman 1965, 66; Kauppila 2005; Smith 2005.)

Myöhemmin ryhmän muodostumisen vaiheisiin lisätty hajoaminen tarkoittaa, että ryhmä on saanut tehtävänsä suoritettua. Tämä vaihe on usein joko vaikea tai jopa surullinen tai puolestaan helpotus. Tämä vaihe on harvoin täysin neutraali. (Schuman 1965, 66; Kauppila 2005.) Smith (2005) kirjoittaakin tämän vaiheen saattavan aiheuttaa suurempaa stressiä, varsinkin jos ryhmä on ollut erityisen tiivis tai se hajoaa äkillisesti.

Vaikka Tuckermanin kirjoitti ryhmän muodostumisesta ensimmäisen kerran vuonna 1965, nähdään se silti toimivana teoriana vielä 2010-luvullakin. Kuitenkin jokainen ryhmä on erilainen ja kaikilla ryhmillä ei esiinny kaikkia Tuckermanin vaihteita. Ne saattavat olla myös erijärjestyksessä tai esiintyä moneen kertaan. Myöhemmin lisättyä hajoaminen-vaihetta on myös sanottu enemmänkin ryhmän muodostumisen vaiheiden epilogiksi, kuin itse vaiheeksi. (Smith 2005.)

4 TUTKIMUSMETODIT

Tutkimuksen haaste ei ole saada tietoa kyseessä olevasta aiheesta tai luoda uutta tietoa, vaan ymmärtää tutkittavien ilmiöiden välisiä suhteita (Aaltola 2007, 20). Ilman syy-seuraus-suhteita, eli kausaalisuhteita, ei voida todella ymmärtää miksi ja miten jotkin asiat ja ilmiöt vaikuttavat keskenään. Hyvä tutkimus luo vankan suhteen tietoperustan ja käytännön sekä menetelmän välille, luoden käytännölle tieteellisen pohjan (mt., 13). Tieteellisellä pohjalla luodaan käytännölle ja menetelmälle luotettavuutta.

Tutkimukseni on luonteeltaan laadullinen tapaustutkimus eli case study. Tämä perustuu siihen, että tutkimus käsittelee vain yhtä tiettyä bänditiimiä ja tutkimus tapahtuu hyödyntäen useaa eri tutkimusmetodia.

Tutkimusmenetelminä käytän teemahaastattelua bänditiimiläisille tutkimukseni alussa sekä lopussa. Haastattelussa reflektoidaan heidän tekemiään unelmakarttoja. Unelmakartat on tehty miettien, mitä he haluavat bänditiimin avulla saavuttaa. Lisäksi haastattelussa kysytään alku- ja lopputilanne heidän työelämävalmiuksista. Teen saman haastattelun tutkimukseni lopussa, jotta saan tietoa, miten nämä kyseessä olevat työelämävalmiudet ovat vahvistuneet.

Teemahaastattelujen lisäksi havainnoin eli observoin bändin treenejä, joita on kahdesti viikossa, aina kaksi tuntia kerrallaan. Perjantain treeneissä on mukana kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun musiikkipedagogi-opiskelijaa, jotka toimivat bänditiimin musiikillisina valmentajina. Maanantain treenissä ei ole mukana valmentajia. Lisäksi observoin musiikkialan ammattilaisen mentorin vetämiä lyriikkaklinikoita, joissa bänditiimiläiset kirjoittavat omia lyriikoita. Lisäksi mentori opastaa tiimiläisiä musiikkialan yritystoiminnassa. Olen ollut mukana observoimassa näitä ryhmävalmennuksia.

Tutkimukseni lopussa teen lisäksi täsmäryhmähaastattelun, eli focusryhmähaastattelun, tiimin valmentajille sekä mentorille, jossa haastattelen erityisesti heidän huomioita ryhmästä ja sen kehityksestä sekä asenteesta. Teen myös bänditiimiläisille

focusryhmähaastattelun, jossa he yhdessä refleктоivat tekemäänsä yhteistä unelmakarttaa. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 226-2278.)

4.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimukseni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen taustaideana on, että tutkitaan jonkin asian merkityksiä ennemminkin kuin määrää. Laadullisessa tutkimuksessa huomioidaan myös ihmisten kokemus, eli havainnot sekä toiminta ovat tärkeitä osia tässä tutkimustavassa. Tämän takia laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää kuunnella tutkittavien ihmisten ajatuksia. (Laine, T. 2007, 28-29; Ronkainen, Peuhkonen, Lindblom-Yläne & Paavilainen 2011, 81-82; Vilkkä 2015, 118-119.) Laadullisen tutkimuksen joustavuuden katsomaan myös korostavan koko tutkimusprosessia. Liian tiukat tutkimuskysymykset estävät tutkimuksen tekemistä, sillä ne osaltaan jo vaikuttavat tutkimustuloksiin. (Ronkainen ym. 2011, 82.)

Kokemuksien tutkimista ja ymmärtämistä kutsutaan myös fenomenologiseksi näkökulmaksi. Fenomenologisen näkökulman avulla tutkitaan kuinka ihminen kokee vuorovaikutuksen muihin ihmisiin sekä ympäristöönsä. (Laine, T. 2007; Ronkainen ym. 2011, 98; Vilkkä 2015, 171). Tässä tutkimuksessa nuorten kokemus omista työelämävalmiuksistaan on tärkein tutkimuskysymys ja se on laadittu fenomenologinen näkökulma mielessä.

Tehtäessä laadullista tutkimusta on muistettava kolme näkökulmaa aiheeseen: konteksti, intentio ja prosessi. Ennen tutkimuksen alkua on tutkijan perehdyttävä kyseessä olevan aiheen kontekstiin. (Vilkkä 2015, 120-121.) Omassa tutkimuksessani tämä tarkoittaa perehtymistä Music Against Drugs ry:n toimintaan. Lisäksi kysyn alkuhaastattelussa nuorten koulutus- ja työhistoriaa, jonka avulla saan taustatietoa tutkittavista nuorista. (Katso liite 1.) Myös tutkimustilanne tulee kuvata, esimerkiksi missä tutkimusta tehdään ja minkälaisissa olosuhteissa (mt., 120-121).

Intentio tarkoittaa sitä, kuinka tutkija etäännyttää itsensä tutkittavasta aiheesta. Tutkija saattaa unohtaa etäisyyden ottamisen ja esimerkiksi kaunistella tai muunnella tutkimustuloksia. Tätä tulisi totta kai vältellä, vaikka intentio ei tarkoitaakaan valehtelua.

Asioiden normittaminen on myös intentiota, jossa tutkittava puhuu asioista omalla kielellään, esimerkiksi slangilla tai työssä käytettävällä kielellä. Tutkijan on päästävä tämän yli ja löytää kokemus näiden sanojen takaa. (mt., 120-121). Tutkimustani helpottaa oma musiikillinen taustani, jolloin normittamista ei ole päässyt tässä tutkimuksessa tapahtumaan.

Prosessi kuvaa tutkimukseen käytettyä aikaa ja aikatauluttamista. Tutkimukseen käytettävällä ajalla on suuri merkitys siinä, kuinka sisälle tutkija aiheeseensa pääsee. Toisaalta myös liian pitkä tutkimusaika saattaa aiheuttaa muutoksia tutkimuskysymyksessä tai tutkija saattaa liiaksi kiintyä tutkittaviin, jolloin tapahtuu intentio. (Kiviniemi 2007, 76-77; Vilka 2015, 121). Vaikka tutkimukseeni käytettävä aika on suhteellisen lyhyt, on se kuitenkin ollut intensiivinen jakso. Toki pidemmällä ajalla olisin päässyt syvemmälle aiheeseeni, mutta on muistettava, ettei kyseisen bänditiimin toiminta jatku kuin kuukauden tutkimuksen loputtua.

4.2 Tapaustutkimus

Useat eri tutkimusmenetelmät ovat yksi tapaustutkimuksen tunnusmerkkeistä. Näin taataan tutkimustulosten monipuolisuus ja perusteellisuus. (Laine, M. Bamberg & Jokinen 2008, 9-10; Eskola & Saarela-Kinnunen 2015, 181.) Tutkimuksessani käytän kahta erityylistä haastattelua, unelmatyöskentelyä sekä observointia. Näin varmistan tutkimukseni perusteellisen haltuunoton ja monipuolisen aineiston.

Tapaustutkimuksessa on tärkeää muistaa, vaikkakin tutkimuksessa olisi vain yksi tutkittava tapaus, voidaan tutkimustulosten avulla ymmärtää muita samankaltaisia tapauksia. Kun tutkinnan kohteena on vain yksi tapaus, tässä kyseessä vain yksi bänditiimi, voi tutkija syventyä aiheeseen ja tapaukseen syvällisemmin kuin jos tutkittavana olisi monta samanlaista kohdetta. Tällöin tutkimuksen taso jäisi helposti pintapuolisemmaksi. (Leino 2007, 215-217.) Tapaustutkimusta yleistettäessä on muistettava, että tutkimus voi koskea sekä tiettyä tapausta että yleisemmin kohdattua tapausta tai ilmiötä. Tapaustutkimuksen yleistäminen ei tarkoita samaa kuin tilastollinen yleistys, jolloin tutkittavana on huomattavasti suurempi otos kuin tapaustutkimuksessa. (Peuhkuri 2007, 130-131.)

Tutkimuksen yleistäminen riippuu tietenkin tutkittavan tapauksen luonteesta sekä yleistyksen mittasuhteista. Tutkitaanko pientä henkilömäärää ja yleistetään sen avulla kokonaisen maan kansa? Vai onko tutkimuksessa kyse laajasta ilmiöstä, jota tutkitaan pienen otannan avulla? Tutkittaessa yhtä tapausta voi olla, että yleistettävyys saattaa kärsiä, mutta yhden asian perusteellisen tutkimisen avulla voidaan saavuttaa laajempi ymmärryksen taso tutkittavasta aiheesta. (Eskola ym. 2015, 180-181.)

Tutkimuksessani on varsin pieni tutkittava ryhmä, mutta se ei vaikuta tutkimuksen yleistämiseen. Musiikin on todettu vaikuttavan aivojen kaikkiin osiin ihmisestä riippumatta (Karjula 2009, 13), joten voidaan todeta musiikin vaikuttavan yleismaailmallisesti. Kuitenkaan en voi yleistää tutkimukseni tuloksia kaikkeen bänditoimintaan, vaan pelkästään tutkimuksessa olleeseen.

Aiheen rajaaminen on erityisen tärkeää tutkimukseen syventymisen kannalta. Tiukka rajaus mahdollistaa kunnollisen syventymisen aiheeseen, kun taas liian laaja rajaus tekee syventymisen lähes mahdottomaksi. Myös tutkimuskysymyksen tarkka mietintä helpottaa aiheen rajausta. Kun tutkimus voidaan rajata yhteen lauseeseen, on rajauksen mietintä paljon helpompaa. Myös tutkimuksen aikataulu vaikuttaa, kuinka paljon tutkimukseen voidaan syventyä. (Häikiö & Niemenmaa 2007, 49-50; Malmsten 2007, 57-5.)

Aineiston määrään ja laajuuteen vaikuttaa tutkimuksen aikataulu, kuinka paljon aikaa aineiston keräämiseen on varattu. Liian laaja aineisto vaikeuttaa tutkimuksen kannalta tärkeiden asioiden ja pointtien löytämistä aineistosta ja näin ollen vaarantaa tutkimuksen luotettavuuden. On kuitenkin myös huomattava, että liian suppea aineisto vaikeuttaa tutkimuksen tekoa ja vaarantaa johtopäätelmien paikkansapitävyyden. (Häikiö ym. 2007, 49-50; Eskola ym. 2015, 180-181.)

4.3 Observointi

Yksi tärkeimmistä tutkimusmenetelmistä tässä opinnäytetyössä on havainnointi ja tarkkailu, tai kuten tässä opinnäytetyössä olen käyttänyt sanaa observointi. Anttila

(1996) muistuttaa, ettei havainnointi vastaa kysymykseen ”miksi?”, vaan pikemminkin miten asiat etenevät, mitä tutkittavat ihmiset tekevät ja miltä asiat vaikuttavat ja näyttävät oikeassa ympäristössään. Observoinnin tavoite ei ole kirjata ylös, mitä ihmiset sanovat vaan siihen on käytettävä eri tutkimusmenetelmiä, kuten haastattelua. (Grönfors 2015, 149; Vilka, 2015, 142-143.) Tämän takia olenkin observoitaessa kiinnittänyt huomiota, miten bänditiimin jäsenet toimivat keskenään, miten yhteisö kehittyy ja onko vuorovaikutuksessa havaittavissa muutoksia. Observointia aloittaessa tulee myös miettiä, mitä tarkalleen ottaen observoi. Usein tutkimuskysymys ja tutkimuksen rajaukset toimivat myös observoinnin ohjenuorana. (Vilka 2015, 149.)

Observointi toimii tapaustutkimuksessa loistavasti myös sen takia, että observoinnilla saatu tieto pysyy paremmin kontekstissaan kuin muilla tutkimuskeinoilla saatu tieto. Observoinnilla ei tavoitella tiedon yleistämistä vaan kyseessä olevan tutkimuksen mahdollisimman syvällistä ja monipuolista tuntemista. (Grönfors 2015, 149-150; Vilka 2015, 150.) Tämän takia observointi toimii erinomaisena tutkimusmenetelmänä tapaustutkimuksessa, varsinkin kyseessä olevassa tutkimuksessa.

Aloittaessa observointia on tarkasteltava, mitä asioita ja seikkoja on observoimassa ja rajata ne itselleen selviksi. Tutkimuksen, ja observoinnin, rajausten tulisi nojata tutkimuksen teoreettiseen pohjaan (Grönfors, 2015, 153; Vilka 2015, 144). Näin tutkijan fokus pysyy aiheessa ja observointi on tutkimuksen kannalta tärkeää. Lisäksi ennen observoinnin aloittamista on kysyttävä tutkittavilta lupa tai jos tutkittavat ovat alaikäisiä, on heidän huoltajiltaan kysyttävä lupa (Grönfors 2015, 154).

Observointia voi tehdä monella eri tavalla ja sopivan tavan löytäminen riippuu tutkittavasta asiasta, tutkittavasta yhteisöstä sekä tutkijan omasta roolista tutkimuksessa. Vuorovaikutus tutkittavien ja tutkijan välillä edesauttaa tutkittavan yhteisön ymmärtämistä syvemmillä tasolla kuin pelkästään ulkopuolisella observoinnilla. Ulkopuolisessa observoinnissa tutkija ei luo minkäänlaista tai mahdollisimman vähäisen vuorovaikutussuhteen tutkittaviin. (Grönfors 2015, 143-148; Vilka 2015, 142-143.) Läheisempi vuorovaikutus observoinnin apuvälineenä edellyttää tutkittavien suostumuksen tutkijan osallistumiseen. Käytännössä tämä ilmenee sillä, että tutkittavat yksilöt hyväksyvät tutkijan joukkoonsa. (Grönfors 2015, 152-153.) Tämä mahdollistaa vapaan

dialogin tutkijan ja tutkittavien välillä ja parhaimmillaan edesauttaa luottamuksen syntymä, jolloin tutkittavat uskaltavat antaa avoimemman kuvan itsestään.

Vaikka observointi perustuu tilanteen ja yhteisön havainnoimiseen, eikä niinkään kirjallisiin menetelmiin, täytyy observoidessa silti tehdä muistiinpanoja. Otin omassa tutkimuksessani muistiinpanovälineeksi kynän, mutta observointikertojen jälkeen kirjoitin muistiinpanot puhtaaksi tietokoneella. Muistiinpanoja tehdessä täytyy ottaa huomioon, ettei se saa häiritä tutkittavia. Liika huomio muistiinpanojen tekemiseen voi vaikuttaa tutkittavaan yhteisöön ja näin ollen vääristää observoinnin avulla saatuja tuloksia. (mt., 156-158.)

4.4 Haastattelu

Tutkimushaastatteluja on monia erilaisia, mutta tässä opinnäytetyössä käytin teemahaastattelua eli puolistrukturoitua haastattelua sekä focusryhmähaastattelua. Haastattelut olivat myös yksilöhaastattelua eli tilanteissa oli mukana vain yksi bändin jäsen kerrallaan tutkijan kanssa. Haastattelut tapahtuivat suljetussa huoneessa ja ne nauhoitettiin. Vaikka haastattelut tapahtuivat rennossa ilmapiirissä, erottaa ne haastatteluksi niiden tarkoituksen vuoksi.

Haastattelun ja tavallisen keskustelun erona toimii haastattelun tavoitteellisuus sekä tutkijan asema kysyä kysymyksiä ja ohjata keskustelua tutkimuksen kannalta oleellisiin teemoihin. Ennen haastattelua pyydetään nauhoituslupa sekä tutkija kertoo haastattelun teemoista ja tutkimuksen tarpeesta todenmukaisesti. Tutkijan on myös kerrottava, että nauhoitus hävitetään kun sitä ei enää tutkimuksen kannalta tarvita. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 24-25; Vilkkä 2015, 133-134.)

Teemahaastattelussa haastatteluun on poimittu tutkimuksen aiheesta ne asiat, joista haastattelulla halutaan lisää tietoa ja jota muuten ei saada, esimerkiksi observoimalla. Näin teemahaastattelun raameina toimivat tutkimuksen rajaukset. Teemahaastatteluun on mahdollista yhdistää erilaisia tehtäviä. Tapaustutkimuksessa usein haastattelulla pyritään saamaan tietoon se, mitä ei observoinnin avulla voida ymmärtää. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 23; Vilkkä, 2015, 124.) Tämän tutkimuksen yksilöhaas-

tatteluissa monivalintakysymysten ja avointen kysymysten lisäksi haastateltavat reflektoivat edellisenä päivänä tekemiään unelmakarttoja yhdessä tutkijan kanssa. Näin tutkija sai lisätietoa tutkittavien toiveista, mitä työelämätaitoja he haluaisivat bänditiimin avulla saavuttaa.

Toisena haastattelumuotona on tässä tutkimuksessa käytetty täsmäryhmähaastattelua eli focusryhmähaastattelua. Hirsjärvi ja Hurme (2001) tiivistävät focusryhmähaastattelun haastattelutilanteeksi, jossa haastateltavilla on asiantuntijastatuksensa perusteella ensikätistä tietoa tutkittavasta aiheesta, ja jopa mahdollisuus vaikuttaa asiaan (Vilkkä 2015, 125), tässä tapauksessa bänditiimin työelämävalmiuksiin. Tässäkin haastattelun muodossa on kysyttävä lupa haastattelun tallentamiseen jokaiselta haastatteluun osallistuvalla henkilöltä. Myös bänditiimin yhteinen reflektointi heidän yhteisestä unelmakartastaan toteutettiin focusryhmähaastatteluna, sillä bändiläiset ovat oman bändinsä asiantuntijoita eikä tutkija puuttunut reflektointiin.

Toisin kuin teemahaastattelussa, focusryhmähaastattelussa tutkijan rooli on toimia enemmänkin fasilitaattorina eli innoittajana kuin kysymysten kysyjänä. Tutkijan on kuitenkin osattava vetäytyä sen verran sivulle, että keskusteluvastuu siirtyy osallistujille. Tarvittaessa tutkija huolehtii, että kaikki haastatteluun osallistuvat saavat äänensä kuuluville sillä focusryhmähaastattelut ovat usein ryhmätilanteita. (Valtonen 2005, 223; Vilkkä 2015, 126.) Vaikka tutkijalla onkin focusryhmähaastattelussa fasilitaattorin rooli, usein haastateltavat tukeutuvat tutkijaan halutessaan välitöntä palautetta kertomalleen väitteelle. Tutkijan rooli fasilitaattorina on rohkaista kertomaan lisää, kuunnella, mitä haastatteluun osallistuvilla on sanottavanaan, sekä pitää keskustelu annettujen teemojen sisällä. (Valtonen, 2005, 235; Vilkkä 2015, 126.)

Koska työelämävalmiuksia on monenlaisia, olen rajannut ne tässä tutkimuksessa ja haastatteluissa seuraaviin: itsevarmuus, ryhmätyötaidot, ohjeiden vastaanottaminen, stressinsietokyky, kyky odottaa, kun toisia opastetaan sekä sanallinen ja kirjallinen itseilmaisuus. Kaksi viimeiseksi mainittua ovat myös musiikin avulla kehitettäviä muita taitoja. Musiikin ollessa suurella osalla tätä tutkimusta myös seuraavat taidot tulivat mukaan tutkittaviin taitoihin; musiikkialan teoria ja tietopohja, musiikillinen itsevarmuus, musiikillinen, musiikkialan yrittäminen ja yrittäjäyys. Nämä taidot tulivat osaksi tutkimusta tilaajan toiveesta.

Musiikillisella itsevarmuudella tarkoitetaan varmuutta soittaa muiden edessä ja kanssa. Vaikka olisi kuinka hyvä soittamaan, ei voida olettaa, että esiintyminen olisi yhtä helppoa kuin itsekseen soittaminen. Musiikillisena itseilmaisulla tarkoitetaan kykyä ilmaista omia tunteitaan musiikin, ja varsinkin soittamisen ja laulamisen avulla. Musiikkialan yrittäminen tarkoittaa, ettei lannistu virheistä vaan yrittää uudelleen kunnes onnistuu. Yrittäjäyys tarkoittaa puolestaan kiinnostusta ja taitoja musiikkibisneksen osalta.

Vaikka tilaajan puolesta tulleet taidot eivät ole suoranaisesti työelämässä tarvittavia taitoja, vastaavat ne kuitenkin ammatillista taitoa ja osaamista. Musiikkiin kuuluva osaaminen voidaan rinnastaa työn vaatimaan osaamiseen, koulutukseen ja jopa työkokemukseen (Aarnikoivu 2010, 64-65).

4.5 Unelmatyöskentely

Viimeisenä ja hieman harvinaisempana tutkimusmetodina käytin unelmakarttojen tekoa eli niin kutsuttua unelmatyöskentelyä. Unelmatyöskentely on itselleni tuttua ja olen huomannut sen toimivan monissa erilaisissa ryhmissä. Tämän takia päätin ottaa sen osaksi tutkimustani. Teetin bänditiimin jäsenillä henkilökohtaiset unelmakartat, joissa heidän täytyi pohtia unelmiaan yhdistettynä bänditiimiin. Lisäksi he tekivät tiiminä yhden yhteisin unelmakartan, jossa he pohtivat bändiään ja mitä haluavat yhdessä saavuttaa.

Unelmien ja tavoitteiden konkreettiseksi tekeminen, esimerkiksi kuvien avulla, unelmakartassa saa usein aivot alitajuntaisesti tekemään töitä näiden saavuttamiseksi. Sen takia visuaalisuus, ja unelmien ja tavoitteiden ääneen sanominen auttaa edistämään tavoiteltavaa asiaa. On kuitenkin muistettava, että nämä visuaaliset tuotokset ovat vain tekijää itseään varten. (Toukonen 2008, 133; 137-138.) Bänditiimiläisten ei tarvinnut näyttää omia tuotoksiaan muille, vaan niistä keskusteltiin haastattelujen yhteydessä. Unelmakarttojen teossa käytettiin vanhoja aikakauslehtiä, kyniä sekä malleja.

Näissä haastattelujen aikana tapahtuneissa unelmakarttojen reflektoinneissa käytiin läpi mitä bänditiimiläisten unelmat konkreettisesti ovat. Näissä reflektoinneissa löydettiin bänditiimiläisten vahvuuksia ja heikkouksia. Omien vahvuuksien löytäminen ja ääneen sanominen lisäävät itsevarmuutta, josta on hyötyä esimerkiksi työhaastattelussa sekä koulujen pääsykokeissa. Ihminen on usein sokea omille vahvuuksilleen, välillä niiden tunnistamiseen tarvitaan ulkopuolisen apua. (mt., 116-117.) Heikkouksien löytäminen ja nimeäminen auttavat konkretisoimaan niitä, jolloin asiaa voidaan alkaa työstämään (mt., 121).

Unelmakarttatyöskentelyssä on tärkeää painottaa, että jokaisen unelmat ja tavoitteet ovat jokaisen omissa käsissä. Kukaan ei tee näitä asioita kenenkään puolesta. Unelmakarttoja tehdessä ohjaajan on hyvä painottaa, että välillä nämä unelmat ja tavoitteet eivät toteudu, mutta silloin täytyy pohtia, miksi kävi näin ja miten asian voi korjata ja estää seuraavalla kerralla. Vaikka jokaisen tulee ottaa vastuu omista unelmistaan ja tavoitteistaan sekä niiden saavuttamisesta, on myös hyvä muistaa, ettei olosuhteille voi mitään. (mt., 53-55.)

Kuva 1. Näkemys kuinka rock-bändin elämänkaari tulisi mennä (Bänditiimiläisten unelmakartat 2016).

Kuva 2. Näkemys mitä yksi tiimiläinen haluaisi kehittää itsessään (mt. 2016)

5 AINEISTOANALYYSI

Aineistoanalyysissä avaan observoinnit sekä haastattelut ja mitä ne kertovat musiikin vaikutuksesta työelämävalmiuksiin. Observointi alkoi 15.01.2016, kun bänditiimi koontui soittamaan ensimmäistä kertaa. Tätä ennen bänditiimi ja sen kanssa toimivat henkilöt tapasivat kerran kokouksessa, jossa käytiin läpi jokaisen rooli bänditoiminnassa sekä tutkimukseni rooli toiminnassa. Observoinnit jatkuivat aina tutkimuksen palauttamiseen asti, eli 29.04.2016 asti. Muutamia treenejä ovat jääneet tutkijalta välistä omien menojen, esimerkiksi koulun, takia. Bänditiimin toiminta päättyi 13.5.2016 Ink-tiimijakson päättyessä.

Ohjasin unelmakarttojen tekemisen 10.02.2016 ja alkuhaastattelut tein 11.02.2016. Bänditiimiläisten loppuhaastattelut sekä focusryhmähaastattelu, jossa bändiläiset reflektoivat yhteisen unelmakarttansa, tapahtuivat 30.03.2016. Seuraavana päivänä pidin focusryhmähaastattelun bänditiimin musiikillisille valmentajille sekä mentorille. Tutkimuksen kannalta olisi ollut parempi, jos olisin pystynyt tekemään loppuhaastattelut sekä focusryhmähaastattelut vasta myöhemmin, mutta tämä ei ollut mahdollista tutkimuksen palautusaikataulun kannalta.

5.1 Observoinnit

Kuten jo aikaisemmin kerroin, observoin bänditiimin itse vetämiä treenejä sekä valmentajien pitämiä treenejä. Bänditiimi harjoitteli siis kaksi kertaa viikossa, eli yhteensä neljä tuntia. Observoitaessa pyrin toimimaan sivustaseuraajana, ettei muistiinpanojen kirjoittaminen häiritsisi tilannetta. Bänditiimin muuttuessa tiiviimmäksi yhteisöksi, ottivat he myös minut yhteisönsä jäseneksi. Kuten Grönfors (2015) ilmaisi, tutkimuksesta riippuen on hyvä, että tutkija otetaan mukaan yhteisöön. Sillä tavoin tutkija saa aidomman kuvan yhteisöstä. (Grönfors 2015, 152-153.) Observoinnin tarkoituksena oli tutkia ja seurata ryhmän kehitystä ulkopuolisin silmin ja ilman, että ryhmä pääsee observeitaviin asioihin vaikuttamaan.

Observoinnin tarkoituksena oli seurata ryhmädynamiikkaa, sisäistä ilmapiiriä, vuorovaikutusta sekä valmennussuhdetta. Käsittelen jokaisen alueen muutokset yksinään pitääkseni analyysin selkeänä, vaikka kaikki aihealueet linkittyvät selkeästi toisiinsa. Bänditiimiläiset eivät olleet tietoisia, mitä observoin treeneissä, jotta he eivät alkaisi tietoisesti tai tiedostomattaan kiinnittämään huomioita näihin.

5.1.1 Ryhmädynamiikka

Bänditiimin kokoontuessa ensimmäiseen kokoukseen ja hieman sen jälkeen ensimmäisiin treeneihin, oli ryhmä hajanainen. Ei tunnettu toisia, joten tiimi lähti hieman arkaillen toimimaan. Ensimmäisissä treeneissä tiimiläiset alkoivat tutustua toisiinsa ja yksi jäi hieman ulkopuolelle. Toinen tiimiläinen huomasi tämän ja otti syrjään jääneen mukaan keskusteluun. Heti alusta lähtien tiimiläisille oli selvää, että bändissä toimitaisiin demokraattisesti. Alussa bändin ryhmädynamiikkaan vaikutti myös kahden uuden jäsenen mukaan tuleminen, mutta uudet jäsenet otettiin nopeasti osaksi hitaasti, mutta varmasti muodostuvaa yhteisöä. Bänditiimiläisille oli myös yhtenäiset sävelet, että nyt tehdään oikeasti töitä bändin ja soittamisen eteen. Tämä heijastuu myös siinä, että bänditiimiläiset hankkivat itse bändille toisen treeniajan, jossa he harjoittelevat ilman valmentajia.

Koska aluksi harvemmissa treeneissä kaikki olivat paikalla, jouduttiin edellisellä kerralla poissaolleita opastamaan. Tiimiläiset ottivat tämän kuitenkin hyvin ja odottivat rauhassa, kun toisia opastettiin. Bändin ryhmähenki muodostui alun muutaman ensimmäisten treenien aikana hyvin nopeasti ja bändi onkin ollut alusta lähtien hyvin tiivis. Tästä kertoo myös se, että bänditiimiläiset ovat voineet heittää vitsiä omista mokistaan ja treeneissä on muutenkin vitsailtu paljon ja hyväntahtoisesti piikitelty toisia. Hyvän ryhmähengen puolesta puhuu myös se, ettei kukaan ole loukkaantunut piikittelyistä, vaan ne ovat aina tapahtuneet hyvässä hengessä. Bänditiimiläiset ovat ottaneet myös valmentajansa, mentorinsa ja minut hyvin mukaan ryhmäänsä. Bänditiimiläiset myös neuvoivat toisiaan ja antoivat toisilleen rakentavaa palautetta. Virheiden sattuessa ne käytiin yhdessä läpi.

On täysin luonnollista, että ryhmässä oltaessa yksi ottaa ohjaajan paikan ja niin on käynyt myös bändin omissa treeneissä. Ohjaajan rooli on kuitenkin tullu luontevasti yhdeltä bändiläiseltä ja muut ovat nähneet tämän luonnollisena. Tämän tapahduttua, muut alkoivatkin kysyä tältä ohjaajalta neuvoa, kun sitä tarvittiin. Aluksi kuitenkin tästä ohjaajan paikasta oli hieman erimielisyyttä, mikä ilmeni päällekkäin puhumisena ja ristiriitaisina ohjeina. Tämä kuitenkin väistyi nopeasti ja ohjaajan roolin saanut itseluottamus ohjaamiseen kasvoi ajan kanssa.

Vaikka bändi oli suurimmillaan kuuden henkilön kokoinen, saivat kaikki äänensä kuuluville. Bändiläiset tulivat aluksi usein myöhässä, eivätkä ilmoittaneet tästä. Ajan kuluessa eteenpäin myöhästelyt vähenivät ja poissaoloista ilmoitettiin. Yksi jäsenistä tuli kuitenkin lähes jokainen kerta myöhässä eikä hoitanut asiaan kuuluvia sopimuksia. Tämän vuoksi bändi yhdessä sopi, ettei epämotivoituneen jäsenen kannata jatkaa bändissä. Bänditiimiläisille oli tärkeää, että tunnelma treeneissä olisi rento. Näytti siltä, että epämotivoituneen jäsenen lähteminen nostatti treenien tunnelmaa.

Bändin treeneissä oli ensimmäisen neljänneksen ajan usein väsynyt fiilis, mikä johtui aikaisista aamuista. Kaikki kuitenkin piristivät toisiaan ja väsyneestä fiiliksestä päästiin jokaisissa treeneissä eroon. Ajan mennessä eteenpäin pystyi tiimiläisistä näkemään selkeitä muutoksia muutenkin kuin parantuneesta aikataulujen kiinnipitämisessä. Tiimiläisten ryhdyt alkoivat parantumaan, uskallettiin soittaa ja laulaa kuuluvam-

min sekä musiikin tahdissa uskallettiin liikkua, jopa tanssia. Alussa hiljaisempi bändin jäsen on uskaltanut puhumaan treeneissä enemmän.

Ennen ensimmäistä esiintymistä bändi treenasi ahkerasti ja ilmassa oli odottava tunnelma. Vaikka tuleva akustinen esitys näytti tiimiä jännittävän, oltiin esityksestä silti innoissaan. Bändi esiintyi hyvin yhteen ja esiintyivät itsevarmoina.

5.1.2 Sisäinen ilmapiiri

Heti alusta lähtien bänditiimillä on ollut hyvä ilmapiiri, niin treeneissä, mentorin pitämissä tuokioissa ja luennoissa, tutkijan kanssa työskennellessä kuin yleisesti järjestön toimistolla. Vaikka tiimiin tuli kahden ensimmäisen viikon aikana uusia jäseniä ja myöhemmin yksi lopetti, ei se ole vaikuttanut ilmapiiriin negatiivisesti. Yksi jäsen oli tosin hiljaisempi ja syrjässä alkuun, mutta muutaman viikon jälkeen hänkin löysi paikkansa tästä tiiviistä yhteisöstä ja alkoi osallistua keskusteluun ja vitsailuun enemmän. Tiimi on ollut alusta pitäen selkeästi hyväntuulinen ja treeneissä onkin ollut paljon vitsailua ja naurua. Ilmapiiriä ei onnistunut lannistamaan muiden opastamisen odotteleminen, ei virheet soittaessa eikä jännitys esityksen lähestyessä.

Ilmapiiristä huomasi välillä, että treenit olivat aamuisin. Usein kesti hetken, noin 15 minuutista 30 minuuttiin että tiimiläiset heräsivät kunnolla. Tämä aika lyheni, mitä pidemmälle kevääseen päästiin. Treeneissä oli tekemisen meininki, treenien alusta otettiin heti soittimet käsiin ja soitto alkoi välittömästi. Mentorin tuokioissa ja luennoilla kuunneltiin tarkkaavaisesti ja puhetta aiheesta syntyi aina reippaasti.

Mentäessä ajassa eteenpäin pystyi huomaamaan, kuinka bändi muuttui yhä tiiviimmäksi yhteisöksi. Muiden virheitä pystyttiin kommentoimaan ääneen ja palaute otettiin aina hyvin vastaan. Bändissä on koko ajan vallinnut avoimuus, kaikesta on voitu puhua ilman pelkoa, että joku loukkaantuu. Ilmapiirin avoimuus ja toisten tukeminen mahdollistivat myös sen, että bändiläiset rohkaistuivat soittamaan myös improvisaationa eli niin kutsuttuna jamitteluna. Tämä ei olisi ollut heti alussa mahdollista, mutta itsevarmuuden kasvaessa ja toisia rohkaisevassa ilmapiirissä se oli. Muutenkin toisten tukeminen edesauttoi tiimiläisten itsevarmuuden kasvua ja antoi tiimiläisille tilaa

loistaa jokainen vuorollaan. Tiimiläiset olivatkin alusta lähtien puhuneet toivovansa, että saisivat bänditiimin avulla kokemuksia onnistumisesta arkeensa.

Välillä joku tiimiläisistä ei jaksanut keskittyä tai halunnut osallistua treeneihin, mutta yhdessä tiimin kanssa nämä tilanteet saatiin usein käännettyä. Tiimiläiset eivät muutenkaan lannistuneet pienistä vastoinkäymisistä, kuten esimerkiksi yhden jäsenen lopettamisesta, vaan selvisivät haasteista yhdessä.

5.1.3 Vuorovaikutus

Vuorovaikutus ja sen toimivuus ovat tärkeitä ja oleellisia ryhmän toimimisen kannalta. Bänditiimi on alusta asti toiminut demokraattisesti kaikissa päätöksissään, mutta tämä päätös on tapahtunut ilman erillistä sopimusta, eikä aiheesta ole koskaan edes tarvinnut ryhmän kesken puhua. Alussa tiimiläiset harvemmin ilmoittivat ovatko myöhässä tai poissa kokonaan, mutta tämä korjaantui nopeasti. Tiimi otti itsenäisesti yhteyttä bänditilat antaneeseen Veturitalleihin, kun he kokivat tarvitsevansa toisen treeniajan. Bänditiimiläiset ovat olleet alusta lähtien avoimia ja sanoneet rehellisesti, missä joko itsellä tai jollakin toisella on parantamisen varaa tai missä on menty pieleen. Myös onnistumisista on muistettu mainita. Tämä avoimuus on kohdistunut myös valmentajiin, mentoriin sekä minuun. On uskallettu kysyä suoraan, jos on ollut kysyttävää ja ohjeet on otettu hyvin vastaan.

Tiimi on alusta lähtien puhunut tulevasta esiintymisestä sekä siitä, minkälaista musiikkia bändissä halutaan soittaa. Kappaleet on valittu yhdessä ja jokaisen mielipidettä on kuunneltu. Myös treeneissä on yhdessä keskusteltu, mitä kappaletta soitetaan, tehdäänkö omaa kappaletta vai jammaillaanko. Kommunikaatio on toiminut, vaikka välillä ohjaajan paikan ottanut on joutunut muistuttamaan, ettei puhuttaisi päällekkäin, jotta välttyttäisiin väärinkäsityksiltä.

Tiimiläisten kommunikaation toimimisesta toimii hyvänä esimerkkinä, että vaikka tiimiläisten soittotausta on hyvin erilainen ja näin ollen soittotaidot ovat eri tasoilla, on musiikillisista termeistä puhuttu aina niin, että kaikki ymmärtävät. Tämä osoittaa suurta ymmärrystä toisten osaamisesta ja kuinka puhua asioista, jotka saattavat olla toi-

selle ilmiselviä, mutta toiselle ei. Bändin oman kappaleen sanojen kirjoittaja on otettu hyvin mukaan kappaleen tekoprosessiin eli kommunikaatio bändin ulkopuolisiin on myös toiminut hyvin. Tämä näkyy myös bändin kommunikoidessa esimerkiksi järjestyksen työntekijöiden kanssa.

Toki on ollut hetkiä, jolloin kommunikaatio ei ole toiminut toivotulla tavalla. Esimerkkinä toimii, että siirtäessään bändin omien treenien aikaa, unohtivat he kertoa minulle. Tiimi kuitenkin pyysi anteeksi unohdustaan, joten uskon heidän oppineen tästä, että kaikille asianomaisille tulee ilmoittaa aikataulujen muutoksesta.

5.1.4 Valmennussuhde

Bänditiimillä on ollut tukenaan kaksi musiikkipedagogi-opiskelijaa sekä musiikkialan ammattilainen. Tukena on toiminut myös Music Against Drugs ry:n työntekijät. Tiimi otti valmentajat ja mentorin hyvin vastaan ja sisällytti heidät jopa tekemäänsä unelmakarttaan. Ensimmäisissä treeneissä tiimi asetti valmentajat selkeästi auktoriteeteiksi, heidän sanojaan kuunneltiin tarkasti ja neuvoja noudatettiin eli treenaaminen oli hyvin valmentajavetoista. Toinen valmentajista ei ollut mukana ennen toimintaa alkaneessa kokouksessa, mutta tämä ei vaikuttanut mitenkään valmennussuhteeseen, kumpikin valmentaja otettiin avoimesti vastaan. Muutamissa treeneissä oli vain yksi valmentaja paikalla. Myöskään valmentajien poissaolot eivät vaikuttaneet tiimin toimintaan mitenkään.

Treeneissä huomasi selkeästi, kuinka tiimi koki valmentajien olevan niin sanotusti heidän yläpuolellaan, vaikka valmentajat välttivät tämän tunteen syntymistä. Ajan kuluessa eteenpäin, tiimi alkoi kuitenkin luopumaan tästä kuvitelmasta ja ottivat valmentajat mukaan yhteisöön. Samoin kontaktin ottaminen tiimiläisten puolesta valmentajiin lisääntyi ajan myötä. Valmentajilla oli myös suuri rooli tiimiläisten motivoimisessa. Vaikka bänditiimiläisiä joutui harvemmin motivoimaan, yksittäistapauksia löytyi. Valmentajat onnistuivat auttamaan hetkellisesti motivaationsa kadottaneen löytämään sen uudestaan.

Noin kuukausi aloittamisen jälkeen treenit alkoivat muuttua enemmän bändivetoisiksi kuin valmentajavetoisiksi. Edelleenkin valmentajien neuvoja kuunneltiin ja tiimiläiset osasivat hyödyntää näitä neuvoja. Tiimiläiset eivät vain tarvinneet yhtä paljon neuvoja ja tukea kuin alussa. Kuitenkin bändin omissa treeneissä oli huomattavissa, että valmentajia olisi tarvittu, välillä jouduttiin lopettamaan kappaleiden harjoittelu, koska ei osattu mennä eteenpäin.

Tiimin suhde mentoriin säilyi koko ajan samanlaisena. Mentoria kuunneltiin hiljaa ja keskittyneesti. Keskustelua kyseessä olevasta aiheesta syntyi, mutta tällöinkin keskustelu oli enemmän mentorin ohjaamaa kuin bändilaisten. Tämä johtui siitä, että bänditiimiläisillä oli tapana mennä sivuraiteille, eikä pysyä kyseessä olevassa aiheessa.

Juuri ennen bändin ensimmäistä esiintymistä oli huomattavissa, että valmentajien neuvoja tarvittiin taas enemmän. Tämä johtui täysin tiimilaisten jännityksestä, soitto sujui jo esityskelpoisesti. Valmentajilla oli enemmänkin rauhoittelijan rooli, tiimiläisille täytyi kertoa, että esitys tulee menemään hyvin.

5.2 Haastattelut ja unelmakarttojen reflektointi

En avaa yksittäisen henkilön haastattelua kerrallaan, vaan kaikkia yhdessä. Tämän avulla bänditiimiläisillä pysyy anonymiteetti, eikä vastauksia voida erotella ja arvata kuka on sanonut mitään. Tämän kappaleen lopussa on kaaviot siitä, miten eri työelämävalmiudet ovat muuttuneet tämän tutkimuksen aikana. Haastattelupohjat ja työelämävalmiuksien kehittymisestä kertovat kaaviot ovat liitteenä. (Katso liitteet 1, 2, 3, 4 ja 5.)

5.2.1 Alkuhaastattelu

Alkuhaastatteluissa (liite 1) pystyi selkeästi näkemään, kuinka tiimiläiset arastelivat vastaamista, ovathan jotkut kysymyksistä henkilökohtaisia ja jopa vaikeita vastata. Kuitenkin haastattelujen ilmapiiri lämpeni haastattelujen mentäessä eteenpäin. Lop-

puhaastatteluissa ilmapiiri oli selkeästi muuttunut, useimmat haastattelut alkoivat nauramisella ja vitsailulla.

Työelämävalmiuksia arvioitaessa noin puolet haastateltavista miettivät vastauksiaan tarkkaan ja hartaasti kun taas toinen puolisko ei miettinyt vastauksiaan sen enempiä, vaan vastasi intuitiolla. Suurin osa vastasi aluksi yhdellä sanalla, haastattelutilanne selkeästi jännitti. Siirryttäessä unelmakartan reflektointiin, jossa kysyttiin, mitä haluaa oppia ja kehittää itsessään, mitä tavoittelee bänditiimin toiminnan avulla ja mitä toivoo bänditoiminnalta ylipäättänsä, vastaukset olivat kaikilla monisanaisia ja pitkiä. Kuitenkin aluksi muutamia täytyi rohkaista puhumaan unelmistaan ja toiveistaan, mutta tämän jälkeen haastateltavat rohkaistuivat puhumaan ilman apuani. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, nämä unelmakartat eivät olleet haastattelussa se ensisijainen asia, vaan se, mitä niiden avulla sai haastateltavista ilmi. On yleistä, että haastatteluissa käytetään tehtäviä, jolloin haastateltavien on helpompi vastata kysymyksiin (Ruusu vuori & Tiittula 2005, 23; Vilkka, 2015, 124).

Reflektoidessa unelmakarttoja tuli yleisesti ilmi tiimiläisten haluavan parantaa itsevarmuuttaan, erityisesti soittamisen kannalta. Myös bändissä soittamisen taitoja haluttiin parantaa ja toive soittaa jatkossakin yhdessä tuli selkeästi ilmi. Muutama kertoi, että on hienoa päästä soittamaan muutenkin kuin yksin ja se, että toiset kuulevat omaa soittoa koettiin isona asiana. Hyvästä ilmapiiristä tuli myös puhe, tärkeintä on, että kaikilla on mukavaa. Halu kirjoittaa omaa musiikkia mainittiin, samoin kuin kiinnostus mentorin luentoja kohtaan.

Myös omien kommunikaatiotaitojen ja ryhmätyöskentelytaitojen parantaminen mainittiin suoraan. Yhteisten aikataulujen ja muiden asioiden sopiminen ja näistä sopimuksesta kiinnipitämistä koettiin tärkeänä. Tiimiläiset kokivat myös tärkeänä, että kaikki olisivat loppuun asti mukana. Rohkeus esiintyä tuli usealla esille, joko suorasti tai rivien välistä.

5.2.2 Loppuhaastattelu

Loppuhaastatteluissa (liite 2) oli heti alkajaisiksi paljon rennompaa ilmapiiriä kuin alkuhaastatteluissa. Vastaukset olivat myös monisanaisempia kuin alussa ja ujous oli hävinnyt. Lähes kaikkien vastaamisesta huomaa, kuinka itsevarmuus on noussut. Tämä näkyy esimerkiksi työelämävalmiustaitoja kysyttäessä nopeina vastauksina.

Unelmakarttojen reflektoinnissa kysyttiin, ovatko unelmat ja tavoitteet toteutuneet ja saavuttivatko bänditiimiläiset bänditiimiä koskeneet tavoitteet. Reflektoinnissa ei tarvittu yhtään rohkaisemista tai tukemista. Haastateltavat kokivat, että useimmat toiveet ja tavoitteet ovat toteutuneet. Bändi on hioutunut hienosti yhteen ja yhdessä soittaminen sujuu. Omien instrumenttien soittossa ollaan edistytty ja keikkoja on luvassa ainakin kolme. Treeneissä on aina ollut hyvä ilmapiiri ja ryhmätyötaidot ovat kohentuneet. Bänditiimi on päässyt pienistä vaikeuksista yhdessä eteenpäin, eikä yhden jäsenen pois tippuminen ole menoa haitannut. Toki se tarkoittaa, ettei toive kaikkien loppuun asti mukana olemisesta toteutunut. Oman kappaleen tekeminen mainitaan onnistumisena ja paljon on mentorin luennoista opittu.

Haastatteluissa tuli myös ilmi, että kaikki toiveet ja tavoitteet eivät ole toteutuneet. Toivottiin, että olisi saatu enemmän irti bänditoiminnasta, tämän tosin todettiin johtuvan kaikkien erilaisesta musiikkitaustasta, toiset ovat soittaneet enemmän kuin toiset. Tunnetaan myös, ettei olla saatu vietyä mitään loppuun, mutta tämä selittyy loppuhaastattelun ajankohdalla. Muutama totesi, että muut ovat ehkä saaneet enemmän onnistumisen tunteita, kun jokin kappale on saatu soitettua alusta loppuun ilman virheitä, mutta itse olisi tarvittu enemmän.

Työelämävalmiudet olivat nousseet odotetusti, toki poikkeuksiakin löytyy. Kuten kaaviossa (liite 3) 2 ja 5 voi huomata, monet työelämävalmiudet ovat pysyneet samana. Tämä voi johtua niiden olleen valmiiksi korkealla tasolla. Kaaviossa 5 muutama työelämävalmius on laskenut, tämän on todettu johtuneen haastateltavan kokemuksista, ettei ole oppinut mitään uutta, eikä ole saanut opetusta tarvitsemiinsa asioihin.

5.3 Focusryhmähaastattelut

Pidin focusryhmähaastattelut (liite 4) sekä valmentajille ja mentorille, että bänditiimille. Näissä haastatteluissa toimin vain keskusteltavan aiheen antajana, en niinkään haastatellut.

5.3.1 Valmentajien ja mentorin haastattelu

Valmentajien ja mentorin haastattelussa oman haasteensa toi, että yksi haastateltavista oli mukana puhelinyhteydellä. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut mitenkään haastattelun kulkuun. Tässä focusryhmähaastattelussa teemoina olivat myös observoinnin kohteena olleet ryhmädynamiikka, sisäinen ilmapiiri, vuorovaikutus ja valmennussuhde, kuten myös oppiminen ylipäätänsä sekä työelämävalmiudet. Haastattelu oli hyvin tiivis ja nopea, sillä valmentajat ja mentori olivat keskusteltavista asioista samaa mieltä.

Ryhmädynamiikasta valmentajilla ja mentorilla oli tiivistettynä hyvä kuva. Ryhmä toimii heidän mukaansa hyvin yhteen, ryhmäytyminen ja oman paikan löytyminen on tapahtunut ilman minkäänlaista erillistä ryhmäyttämistä. Välillä bänditiimi on tarvinnut pientä motivoimista, mutta tämä on ollut vähäistä.

Ilmapiiristä valmentajilla ja mentorilla oli samanlaisia ajatuksia, kuin mitä observoinnissa oli tullut esille. Erityisenä mainintana tuli tiimiläisten ujous ja arkuus ryhtyä soittamaan ja näyttämään osaamistaan, mutta tätä ei nähty ongelmana tai heikkoutena, vaan pikemminkin hidasteena. Omien ajatusten esille tuomista ei kuitenkaan ujostella ja kommunikaatio, niin bänditiimin sisällä kuin ulkopuolistenkin kanssa, toimii.

Vuorovaikutuksesta valmentajilla ja mentorilla oli samoja ajatuksia kuin ilmapiiristäkin. Bänditiimi toimii hyvin yhteen, jokainen on löytänyt oman paikkansa, johon on tyytyväinen. Haastattelussa tulee selkeästi esille myös tiimiläisten taito poiketa omasta roolista tarvittaessa, esimerkiksi paikkaamaan poissaolevaa jäsentä. Vaikka bänditiimiläisistä osa puhuu enemmän ja osa vähemmän, saavat kaikki silti puheenvuoron ja kaikkia kuunnellaan.

Valmennussuhteesta puhuttaessa painotetaan, kuinka bänditiimi on ollut vastaanottavainen valmentajia ja mentoria kohtaan, mutta heitä ei ole koettu yliauktoriteeteiksi. Palaute on pystytty käsittelemään heti, eikä sitä ole koettu negatiivisesti. Toki aluksi palautteen saamiseen kesti tottua, mutta tästä on tultu erittäin paljon eteenpäin. Palautteesta osataan myös hyötyä ja sitä arvostetaan. Valmentajat olivat myös huomanneet yhden tiimiläisen ottavat ohjaajan paikan, mutta kokivat tämän positiivisena asiana. Valmentajia oli koulunsa puolesta neuvottu ottamaan sivustakatsojan rooli ja tämä toteutui bänditreenien muuttuessa enemmän ryhmävetoiseksi.

Tiimiläisten oppimisen on huomattu menevän kovaa vauhtia eteenpäin, tätä on edesauttanut, että bänditiimi luottaa toisiinsa ja kannustaa toisiaan eteenpäin. Asioihin ja tekemiseen panostetaan, erityisesti, jos tehdään jotain mieluista. Tämän takia valmentajien ja mentorin on välillä täytynyt muistuttaa, että myös niitä epämieluisia asioita täytyy harjoitella. Erityismainintaa tuli tiimin oma-aloitteisuudesta, niin treeneissä kuin toisen treeniajan hankkimisessa.

Työelämävalmiuksista puhuttaessa tuli esille, kuinka paljon tiimiläisten itsevarmuus on kasvanut. Musiikkialan teoriaa ei kovin paljoa löydy, nuottien ja tabulatuurien lukeminen on hankalaa, eikä sitä välttämättä edes osata. Kiinnostusta yrittäjyyteen löytyy, mutta asiaa ei ole käsitelty mentorin kanssa vielä niin paljoa, että se olisi tiimiläisillä hallussa. Sen eteen tarvitaan myös paljon töitä. Ryhmätyötaitoja tiimiltä löytyy, mutta odottamisessa, ryhmä voisi vielä parantaa taitojaan. Valmentajat toki myöntävät, että on aivan normaalia jutella, kun odotetaan, mutta välillä tiimiä täytyy niin sanotusti herätellä takaisin treenaamiseen. Musiikillinen itsevarmuus on myös kehittynyt tiimillä, varsinkin soittaessa. Musiikista puhuttaessa valmentajien kanssa, itsevarmuutta ei löydykään yhtä paljon. Valmentajien mielestä tämä saattaa johtua teorian puuttumisesta, sanallista itsevarmuutta kun taas kaikilta löytyy. Yhteenvetona, valmentajien ja mentorin mukaan tiimi on täynnä hyviä tyyppejä, innokkaita tekijöitä ja tiimi toimii.

5.3.2 Bänditiimin yhteisen unelmakartan reflektointi

Bänditiimin reflektoidessa muutaman kysymyksen avulla (liite 5) yhteistä unelmakarttaa, annoin vaan nauhurin pyöriä ja sanoin, että tarkoitus on kertoa, mitä toivoitte saavuttavanne bänditoiminnan avulla, mitkä näistä tavoitteista toteutuivat ja mitä ei toteutunut. Jouduin hyvin vähän muistuttamaan näistä kohdista. Reflektointi tapahtui kaikkien ollessa läsnä, hyvässä ilmapiirissä ja vitsaillen. Kaikki saivat puheenvuoron ja kommentoivat avoimesti toistensa kommentteja.

Bändi kertoi toivoneensa, että treeneissä olisi mukavaa ja hauskaa, ettei kenellekään tulisi ulkopuolinen fiilis. Yhdessä soittaminen koettiin tärkeänä, kuten itsensä haastaminen. Vaikka bänditiimi toivoi hyvää fiilistä treeneihin, mainitsivat, etteivät he haluaisi treenien menevän pelleilyksi, vaan että saisivat siellä jotain aikaiseksi. Samoin kuin tiimiläisten omissa unelmakartoissa, tuli tässäkin esille tavoite oppia soittamaan yhdessä ja toimia ryhmänä.

Toteutuneiksi tavoitteiksi tiimi kertoi, että haasteita on ollut ja niistä on päästy yhdessä yli ja niistä on opittu. Myös ryhmässä työskentely on toiminut ja asioista on voitu päättää yhdessä. Omaan kappaleen tekeminen on koettu hienona kokemuksena ja tiimi kertookin oman kappaleen soittamisen olevan täysin erilaista kuin coverkappaleiden soittaminen. Tiimi kertoo myös kokemuksistaan median kanssa, yksi heistä on ollut radiossa asian tiimoilta ja treeneistä on sekä kuva että videomateriaalia. Jokaisella treenikerralla on menty eteenpäin ja koettu onnistumisen tunteita.

Puhuttaessa toteutumattomista tavoitteista tiimi miettii, kuinka kaikki eivät ole tunteet yhtä paljon onnistumisen tunteita kuin toiset. Tiimi pohtii johtuisiko tämä siitä, että toiset vaativat enemmän konkreettisia muutoksia saadakseen saman onnistumisen tunteen. Keikkoja ei ole vielä reflektoinnin tapahtuessa ollut, mutta niitä on tulossa. Oma kappalekaan ei ole vielä valmis, eivätkä coverkappaleet ole vielä täysin esityskunnossa. Nämä on kuitenkin saavutettavissa bänditiimin toiminnan avulla, eikä tiimi tunnu olevan kovin huolissaan näiden toteutumisesta.

Kuten monet mainitsivat yksilöhaastatteluissa sekä unelmakartan reflektoinnissa, tavoitteena oli, että kaikki sitoutuisivat tiimin toimintaan loppuun asti. Tämä ei kuitenkaan yhden jäsenen kohdalla toteutunut. Vaikka tämä ei vaikuttanut bändin ryhmä-

henkeen tai toimintaan, puhuttaa se silti jäljellä olevia bänditiimiläisiä. Tiimi päättyy siihen lopputulokseen, että vaikka olisi kuinka lahjakas muusikko, mutta ei sitoudu yhteisiin pelisääntöihin, niin joutuu lähtemään. Bänditiimi huomauttaa, että samoin voi käydä työelämässä, mikä onkin tärkeä huomio tiimiläisiltä.

6 YHTEENVETO JA LOPPUPÄÄTELMÄT

Kuten tutkimuskysymyksessäni ilmaisin, tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia miten nuoret kokevat musiikin soittamisen vaikuttavan heidän työelämävalmiuksiinsa. Aineistoa tuli reilusti, paljon enemmän kuin mihin olin alun perin varautunut. Aineiston laajuus ei kuitenkaan estänyt sen syvällistä analysointia, päinvastoin. Alun lähtötilannetta ei muistanutkaan kun tutkimus päättyi. Tutkimuksessa tutkittavat työelämävalmiudet olivat itsevarmuus, ryhmätyötaidot, ohjeiden vastaanottaminen, stressinsietokyky, kyky odottaa kun toisia opastetaan, sanallinen ja kirjallinen itseilmaisus. Musiikillisina taitoina tutkin musiikkialan teoriaa ja tietopohjaa, musiikillista itsevarmuutta ja itseilmaisua, musiikkialan yrittämistä ja yrittäjyyttä.

6.1 Yhteenveto

Laadullisessa ja fenomenologisessa tutkimuksessa tavoitteena on saada tietoa ihmisten omista kokemuksista tutkittavaan aiheeseen. Tutkimuksessa tulee kuunnella tutkittavien omia ajatuksia ja mielipiteitä. (Laine, T. 2007, 28-29; Ronkainen ym. 2011, 81-82; 98; Vilkkä 2015, 118-119; 171.) Tässä tutkimuksessa pääpaino onkin nuorten omissa kokemuksissa ja heidän kuulemisessaan. Nuoret toimivat omien kykyjensä asiantuntijoina.

Bänditiimi ryhmäytyi havaintojeni mukaan varsin tarkasti Tuckmanin neljän vaiheen mukaisesti. Ryhmäytyminen ja kuohunta kestivät ja jopa toistuivat, koska bändin jäsenmäärä vakiintui vasta myöhemmin. Tämän jälkeen tiimistä muodostui tiivis yhteisö hyvin nopeasti. Roolit löytyivät helposti eikä toisia tai yhteistä tehtävää kyseenalais-tettu. Valmentajien ja mentorin ei täytynyt tiimiä erikseen ryhmäyttää, vaan tämä

kaikki tapahtui itsekseen. Kun tiimi alkoi toimimaan itsenäisesti ja yhteen, alkoi toiminnan vaihe, joka jatkui tutkimuksen loppuun asti.

Bändin ryhmädynamiikka oli aluksi olematonta, koska he eivät vielä tunteneet toisiinsa ja kokoonpano vaihtui tiuhaan. Kun kokoonpano vakiintui hetkeksi kuuteen henkilöön, alkoi ryhmädynamiikka sujua ja bändi selkeästi alkoi luottamaan toisiinsa. Yhden jäsenen myöhästelyt ja selittämättömät poissaolot aiheuttivat tämän jäsenen ja muiden välillä kitkaa. Muu tiimi oli alusta alkaen sitoutunut bänditiimiin. Oli bändin yhteinen päätös, että tämä henkilö lopetti bändissä. Tämän jälkeen bändi hioutui entistä tiiviimmäksi.

Sisäinen ilmapiiri on ollut läpi tutkimuksen ajan hyvä ja lämmin. Kaikki on otettu huomioon ja toisia tuetaan ja autetaan. Vitsailu oli aika ajoin todella rajua, mutta kukaan ei ottanut pilailua ja pelleilyä tosissaan. Tiimi oli oppinut tuntemaan toisensa niin hyvin, että tiesivät missä kulkee soveliasuuden raja.

Bändin vuorovaikutussuhde niin toisiinsa kuin bändin kanssa toimineiden henkilöiden välillä on toiminut, vaikka välillä on ollut väärinymmärryksiä ja päällekkäin puhumisia. Myös ilmoittaminen myöhästymisistä tai poissaoloista muistettiin alun jälkeen huomattavasti paremmin. Tiimin ei tarvinnut erikseen sopia toimivansa demokraattisesti, vaan tämä tuli heiltä luonnostaan.

Valmennussuhde valmentajiin ja mentoriin oli alusta lähtien ammatillinen. Valmentajien neuvot otettiin hyvin vastaan eikä näitä neuvoja otettu henkilökohtaisesti. Vaikka valmentajien tehtävä ei ollut asettua mitenkään tiimiläisten auktoriteeteiksi, näin tiimi heidät pitkään näki. Myöhemmin, bänditiimin taitojen kohentuessa tämä näkökulma väistyi ja tiimiläiset alkoivat ottamaan valmentajiin enemmän kontaktia. Mentorin opit otettiin vastaan avoimesti.

Bänditiimin yksilöhaastatteluissa kysytyistä työelämävalmiuksista ja muista taidoista eniten koettiin nousseen itsevarmuus. Tämä nousi kolmella viidestä. Ryhmätyötaidot kehittyivät kahdella, mutta ohjeiden vastaanottaminen nousi vain yhdellä tiimiläisellä. Stressinsietokyky nousi kahdella, joista toisella se nousi jopa 50%. Kyky odottaa, kun toisia ohjeistetaan, nousi yhdellä tiimiläisellä ja laski yhdellä. Sanallisen itseilmaisun

nousseen kokenut tiimiläinen koki sen nousseen 25%. Kirjallinen itseilmaisu taas oli noussut kahdella tiimiläisellä, joista toisella 25%. (Liite 3.)

Tutkimistani muista taidoista musiikin teoria ja tietopohja nousivat kahdella bändin jäsenellä. Kolme tiimin jäsentä koki musiikillisen itsevarmuuden nousseen, kun taas yksi koki sen laskeneen. Musiikillinen itseilmaisu taas nousi kahdella tiimiläisellä kuten myös musiikkialan yrittäminen. Vain yksi tiimiläinen koki nousua yrittäjyydessä. (Liite 3.)

Valmentajien ja mentorin yhteisessä focusryhmähaastattelussa huomasin, kuinka tiimiläisillä oli hieman eri ajatukset heidän työelämävalmiuksistaan ja musiikillisista taidoistaan. Valmentajien ja mentorin mielestä bänditiimiläiset eivät osaa aina odottaa, kun jotakin toista opastetaan. Välillä valmentajat ovat joutuneet muistutella, että nyt ollaan treeneissä. Bänditiimiläisiä on välillä joutunut myös muistuttamaan, ettei aina voi tehdä sitä, mikä on mieluisinta. Teoriaa ei löydy niin paljoa kuin tiimiläisten itse ajattelivat ja yrittäjyydestä ollaan vasta päästy keskustelemaan, kun tutkimus päättyy. Ryhmätyötaidot tiimillä ovat valmentajien ja mentorin mukaan hyvät. Itsevarmuus niin yleisesti kuin soittaessakin on noussut silminnähden.

Bändi koki osan yhteisistä toiveista toteutuneen. Tärkeimpänä mainittu hyvä fiilis ja yhteen soittamisen oppiminen koettiin toteutuneen. Bändi on oppinut ryhmässä toimimisesta, vaikka yksi tiimin jäsen lopettikin kesken kaiken. Oman kappaleen tekeminen on ollut hienoa ja osalle uutta, tästä kokemuksesta on opittu paljon. Kaikki jäsenet eivät kuitenkaan kokeneet saaneensa yhtä paljon onnistumisen tunteita kuin muut. Lopuksi tiimi miettiikin, että osa tavoitteista on toteutumassa tutkimuksen jälkeen.

Bänditiimin muotoutumista ja saavutuksia on ollut hienoa seurata ja ensimmäisen esityksen nähtyäni saatoinkin jopa tuntea olevani ylpeä, että olen saanut tutustua heihin.

6.2 Loppupäätelmä

Nuorten omasta mielestä heidän työelämävalmiustaitonsa ja musiikilliset taitonsa kehittyivät, toisilla enemmän ja toisilla vähemmän. Työelämätaidoista puhuttaessa itsetuntemus on todella tärkeää, kuten Aarnikoivu (2010) kirjoitti. Haastattelujen välissä huomasi, kuinka omista taidoistaan puhuminen helpottui tiimiläisillä. Myös omat puutteet tunnistettiin ja niistä oli helpompi puhua. On tärkeää oppia tuntemaan itsensä, jolloin myös muutoksen tekeminen on helpompaa. Samoin kehittämisen paikkojen ääneen sanominen edistää muutoksen tekemistä (Toukonen 2008, 116-117, 121; Aarnikoivu 2010, 43.)

Työntekijän velvollisuudet tulivat tiimiläisille tutuiksi bänditiimissä, myöhässä ei saa olla, aikatauluista on pidettävä kiinni ja muille täytyy ilmoittaa, jos on poissa. Bänditiimin avulla kehittyneestä ryhmätyötaidosta ja yhteisten sääntöjen noudattamisesta tulee tiimiläisille olemaan työelämässä hyötyä. Samoin tiimissä harjoittelusta ohjeiden vastaanottamisesta on hyötyä myöhemmässä elämässä. (Saarinen 2007, 112-115.) Vaikka bänditiimi ei täysin vastaa työpaikkaa, on siinä hyvä harjoitella näitä työelämässä tarvittavia valmiuksia ja taitoja. Suurimpana erona nuorten vapaaehtoisuus olla bänditiimissä. Siinä he myös tekevät mistä pitävät, työelämässä joutuu välillä tekemään myös mistä ei pidä.

Kaikki bändin jäsenet eivät kuitenkaan kokeneet, että musiikin soittaminen olisi parantanut heidän työelämävalmiuksiaan eikä musiikillisia taitoja. Tämä voi johtua monesta eri syystä, mutta pääsyyksi koettiin vähäinen opetus luvatuissa asioissa. Itse koen, että bänditiimin lyhyt aika ja teorian opetuksen puute näkyivät erityisesti musiikillisten taitojen kasvun puutteessa. Myös työelämävalmiuksia ja niiden yhteyttä bändissä soittamiseen olisi voitu käydä bänditiimin kanssa läpi enemmän. Tällöin he olisivat ymmärtäneet paremmin mitä heidän tulisi kehittää.

Kun yhdessä soittaminen tuodaan työpaikalle, tai kuten tässä tapauksessa osaksi suurempaa tiimiä, luodaan tila, jossa mahdollisesta uusien kokemusten luominen ja tavoitteellinen toiminta. Tavoitteellisen yhdessä soittamisen onkin tarkoitus luoda assosiaatioita musiikin ja asetetun tavoitteen ja näkökulman välillä. (Merkkiniemi 2010, 36-39.) Bänditiimissä tavoitteena oli asetettujen työelämävalmiuksien ja musii-

killisten taitojen harjoittaminen ja oppiminen, mikä tuotiin nuorille esille varhaisessa vaiheessa bänditiimiä. Loppuhaastattelussa nuoret ilmaisivatkin ymmärtäneensä, miten treeneissä harjoitellut asiat rinnastuvat työelämään. Tätä olisi kuitenkin voinut käydä läpi myös muutenkin, esimerkiksi kertaamalla opittuja asioita. Tällöin nuoret olisivat ymmärtäneet bänditiimin ja työpaikan yhtäläisyydet ja eroavaisuudet.

Musiikin ja sen soittamisen vaikutukset näkyivät erityisesti bänditiimiläisten parantuneissa ryhdeissä, mikä tuli esille observoitaessa bändin treenejä. Kuten Hallam (2010) ja Matthews (2011) kirjoittivat, on musiikin soittamisella suora yhteys ajanhallintaan, keskittymiskykyyn ja ryhmätyötaitoihin. Bändin sisäinen vuorovaikutus ja dialogi paranivatkin ajan mentäessä eteenpäin, samoin soittamiseen keskittyminen parantui huomattavasti.

Myös musiikin vaikutus tiimiläisten mielialoihin näkyi treeneissä. Bändin valitsemat kappaleet olivat nopeatempoisia ja sanoituksiltaan voimakkaita. Tämän takia ei ollut yllätys, kuinka tiimiläiset lähtivät treeneistä hyväntuulisina ja voimaantuneina. Erityisesti bändin oman kappaleen soittaminen sai tiimiläiset hyvälle tuulelle. Tämä voi johtua kappaleen nopeasta temposta ja leikkisästä melodiasta. (Anttila ym. 2006, 257-258; Saarikallio 2007, 15; Hietaniemi 2015.) Voimaantumisen tunne syntyy kun huomaa omien voimavarojensa kasvun, kuin myös toisten (Merkkiniemi 2012, 41).

Musiikin soittaminen yhdessä vaikutti erityisesti nuorten itsetuntemukseen, ryhmätyötaitoihin, ajanhallintaa sekä työntekijän velvollisuuksiin. Työelämävalmiuksista eniten koettiin nousseen itsevarmuus, ryhmätyötaidot sekä kirjallinen itseilmaisuus. Musiikillisista taidoista eniten koettiin nousseen teoria ja tietopohja sekä musiikillinen itsevarmuus. Valmentajat ja mentori painottivat ryhmätyötaitojen kehittymistä sekä itsevarmuuden kohentumista kaikilla osa-alueilla.

6.3 Työn validius ja reliabiliteetti

Työn validiudella tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Tutkijan täytyy miettiä onko tutkimusmenetelmillä voitu tutkia juuri sitä, mitä tutkimuskysymyksessä on kysytty. Aina käytetyt tutkimusmenetelmät ja mittarit eivät vastaa siihen mihin tutkija on luullut

niiden vastaavan. Tutkimusta ja sen tuottamia tuloksia tulee aina arvioida. Muuten ei voida olla varmoja tutkimuksen luotettavuudesta eikä pätevyydestä. Tarkastellessa työn validiusta täytyy tarkastella onko tutkimuksessa avattu minkälaisissa tilanteissa aineistoa on kerätty. Monien eri tutkimusmetodien käyttö lisää tutkimuksen validiusta. (Hirsjärvi ym. 2008, 226-2278.)

Minulle tutkimus opetti paljon itse tutkimuksen tekemistä. Jatkossa voisin tehdä työtä vastaavanlaisissa projekteissa, joissa kokemuksestani aiheesta olisi varmasti hyötyä. Opin tuntemaan monia yhteistyötahoja ja verkostoni laajentui, mistä on varmasti tulevaisuudessa hyötyä työssäni yhteisöpedagogina. Myös ammatillinen identiteettini kehittyi huomattavasti kun opin miten tutkia ryhmää, jonka jäsenet ovat saman ikäisiä kuin tutkija itse. Jouduin tarkkaan miettimään roolini tutkijana, jotta voin toimia sekä tutkijana ryhmän sisältä, että ottaa etäisyyttä tutkittaviin ja tutkittavaan aiheeseen. Koen tämän kokemuksen tuoneen minulle lisää itsevarmuutta sekä taitoja toimimaan erilaisilla toimintaympäristöissä.

Tutkijan roolin ottaminen ja ylläpitäminen olivat yllättävän vaikeita asioita, varsinkin kun bänditiimin nuoret ovat lähellä omaa ikääni. Ystävystyin muutaman tiimiläisen kanssa ja tämä on saattanut vaikuttaa tutkimustuloksiin. Välillä tutkijan rooli oli unohduttu, mutta aina se palasi mieleen. Tutkijan rooli oli helpommin omaksuttavissa treeneissä, joissa valmentajat olivat mukana sekä mentorin pitämällä luennoilla. Bändin toisissa treeneissä oli helpompi lähteä mukaan bändin vitsailuun. Nämä seikat vaikuttavat tutkimuksen intention eli kuinka hyvin tutkija on onnistunut etäännyttämään itsensä tutkimuksen aiheesta (Vilka 2015, 120-121). Tutkimuksesta oli vaikea etäännytyä, mutta muutamien päivien tauot kirjoittamisesta helpottivat etäännytmistä. Pitempi tauko juuri ennen palauttamista olisi edesauttanut etäännytmistä ja tämä olisi tullut tarpeeseen.

Tutkijan ja tutkittavien välinen avoin vuorovaikutus mahdollistaa tutkijan pääsyn ryhmän sisälle, mikä edistää tutkijan pääsemistä sisälle ryhmään (Grönfors 2015, 152-153). Koin tämän lähestymistavan minulle luontaiseksi tavaksi observoida. Tutustuminen bänditiimiläisiin mahdollisti luottamuksen minun ja tiimiläisten välille. Tämä mahdollisti heidän rehelliset vastaukset haastatteluissa. Ilman tätä luottamusta heidän olisi saattanut olla vaikea vastata arkaluontoisiin kysymyksiin.

Observoitaessa pyrin tekemään muistiinpanoja samalla kun tiimiläiset soittivat. Näin varmistin etteivät he häiriinny muistiinpanojen tekemisestä. Grönfors (2015) painotti-kin että muistiinpanot tulisi tehdä mahdollisimman huomaamattomasti (Grönfors 2015, 156-158.)

Kirjoittamisprosessi olisi pitänyt aikatauluttaa paremmin, ehkä jättää kirjoittaminen kesälle 2016 ja keskittyä kevät pelkästään aiheen tutkimiselle. Loppuhaastattelut sekä focusryhmähaastattelu olisi voitu jättää vielä myöhäisemmäksi. Lisäksi olisin voinut esitellä tutkimukseni aiheen kun bändiin tuli uusia jäseniä. Nyt tämä unohtui ja uudet jäsenet saivatkin tietää vasta myöhemmin mitä tutkin. He kuitenkin tiesivät tutkimukseni aiheen ennen unelmakarttojen tekemistä ja alkuhaastatteluja.

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta. Tämä voidaan todeta esimerkiksi jos kaksi tutkija tekee saman tutkimuksen ja saa samanlaiset tulokset. Tämän takia tutkimuksen tekemisestä lukiessa tulee tulla ilmi miten tutkimus on tarkalleen ottaen tehty. Näin se voidaan tarvittaessa toistaa myöhemmin. Tulkinnan kohdalla tutkijan tulee kertoa mihin hän johtopäätöksensä perustaa. (Hirsjärvi ym. 2008, 226-228.)

Tutkimuksessa suurimmassa roolissa olivat bänditiimin nuoret. Kuten tutkimuskysymyksestäkin huomasin, oli nuorten työelämävalmiuksien ja musiikillisten taitojen tärkeimpinä arvioijana he itse. Valmentajat ja mentori arvioivat heitä omasta asiantuntijanäkökulmastaan ja minä tutkimuksen kannalta oleellisesta näkökulmasta. Tutkimustulokset olisivat varmasti erilaisia, jos nuoria olisivat arvioineet pelkästään valmentajat, mentori ja tutkija. Tulokset saattaisivat muuttua myös, jos nuoria olisi arvioinut bänditiimin ohjaaja Music Against Drugs ry:n puolelta.

Tehdyn tutkimuksen avulla kyseessä olevaa työskentelymallia on helpompaa siirtää erilaisiin toimintaympäristöihin, esimerkiksi Nuorten taidetyöpajalle, erityislasten ja –nuorten kanssa tehtävään työhön kuten myös korjaavaan päihdetyöhön. Korjaavassa päihdetyössä tätä menetelmää voitaisiin soveltaa mielekkääksi tekemiseksi päihteiden käyttäjille ja käytön lopettajille päihteiden käytön tilalle ja samalla kehitettäisiin elämässä tärkeitä taitoja.

Musiikki taipuu moneksi, se on jo todettu. Nuorisotyön, niin ollen myös yhteisöpedagogien, on mentävä sinne, missä nuoret ovat ja tiedettävä, mistä nuoret ovat kiinnostuneita. Musiikkia osana nuorisotyötä on tutkittu paljon, mutta aiheesta löytyy vielä paljon mielenkiintoisia tutkimusaiheita. Vaikka ehkäisevää päihdetyötä tehdään Suomessa paljon, on sitä silti kehitettävä sitä mukaan, kuin nuoriso muuttuu. Olen varma, että ehkäisevää päihdetyötä tehdään tulevaisuudessa enemmänkin musiikin avulla, kuin mitä nyt tehdään.

Tutkimus tuotti hyödyllistä ja hyödynnettävää tietoa Music Against Drugs ry:lle heidän ensimmäisestä bänditiimistään ja sen vaikutuksista nuoriin sekä heidän työelämävalmiuksiinsa. Tutkimustulosten avulla he voivat päättää, jatkuuko bänditiimi toimintamallina tulevissa Ink-tiimeissä vai ei. Koska Ink-tiimi on osa Raha-automaattiyhdistyksen Paikka auki- avustusohjelmaa, voidaan tutkimus lähettää myös rahoittajalle osana hankeraporttia sekä mahdollista seuraavaa hankerahoitus-hakemusta. Lisäksi tutkimuksessa tuli esille kehitysideoita, joita voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

6.4 Jatkotutkimusaiheet

Olisi mielenkiintoista päästä toistamaan samoille nuorille samat yksilöhaastattelut esimerkiksi kahden ja viiden vuoden päästä. Tällöin voitaisiin seurata kuinka heidän työelämävalmiuksensa ovat kehittyneet ja muuttuneet matkan varrella. Olisi hienoa seurata ovatko tutkimuksessa mukana olleet nuoret jatkaneet opintojaan tai päässeet kiinni työelämään. Entä onko bänditiimistä ollut hyötyä sen loppumisen jälkeen? Samaa voitaisiin hyödyntää myös laajemmin koko Ink-tiimeissä. Yhdelle tiimille voitaisiin teettää laaja kysely heidän työelämävalmiuksistaan tiimin alussa ja muutaman vuoden päästä lähettää heille sama kysely.

Kuten jo aikaisemmin ilmaisin, voisi bänditiimiä työskentelymallina viedä muihinkin toimintaympäristöihin. Yhdessä soittamista voitaisiin hyödyttää myös esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittämiseen tai itsensä ilmaisuun. Tutkimusta voitaisiin muokata myös siten, että tutkimuksen kohteena olisi pelkästään musiikin kuuntelun ja kokemu-

sen vaikutus ihmiseen ja työelämävalmiuksiin. Saman tutkimuksen voisi toteuttaa myös niin, ettei bändin jäsenillä olisi minkäänlaista soitannallista taustaa.

Musiikin ja sen soittamisen vaikutusta voitaisiin tutkia myös eri ikäluokissa. Mikä muuttuisi jos soittajina olisivat ala-asteikäiset lapset? Tai varhaisteinit ja jo eläkeiässä olevat aikuiset? Musiikin ja sen voimaannuttavaa vaikutusta nuoriin sairaseläkkeellä olisi myös mielenkiintoista lähteä tutkimaan.

Music Against Drugs ry:n muuta toimintaa sekä järjestön rakennetta voisi myös tutkia. Järjestön työntekijöiden työssä jaksamista ja sen edistämisen keinoja voitaisiin tutkia, samoin työntekijöiden motiivia jatkokoulututtua.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani 2007. Filosofia, tiede, ymmärtäminen. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 2. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 12-27.
- Aarnikoivu, Henrietta 2010. Työelämätaidot. Menesty ja voi hyvin. Juva: WSOypro Oy.
- Anttila, Mikko & Juvonen, Antti 2006. Musiikki koulussa ja nuoren elämässä. Kohti kolmannen vuosituhatvuoden musiikkikasvatusta, osa 3. Joensuu: Joensuu University Press Oy.
- Blomqvist, Sarita 2015. Taantuma yli kaksinkertaisti työttömien nuorten määrän – yli 85 000 tarvitsee töitä. Viitattu 05.04.2016.
http://yle.fi/uutiset/taantuma_yli_kaksinkertaisti_tyottomien_nuorten_maaran__85000_tarvitsee_toita/8336991
- Bänditiimiläisten unelmakartat 2016.
- Eklund, Jalmari 2011. Case 3: Franchising-yrittäjä. Kokemuksia nuorista työntekijöistä. Teoksessa Vesterinen, Pirkko-Liisa & Suutarinen Marjaana (toim.) Y-sukupolvi työ(elämä)ssä. Vantaa: JTO, 142-145.
- Eskola, Jari & Saarela-Kinnunen, Maria 2015. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus? Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 4. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 180-190.
- Grönfors, Martti 2015. Havaintojen teko aineistonkeräyksen menetelmänä. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 4. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 146-148.
- Hallam, Susan 2010. The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal developments of children and young people. *International Journal of Music Education* (28) 3/2010, 269-289.
- Hietaniemi, Helene 2015. Musiikki vaikuttaa terveyteen kuin ihmelääke ja terapia- tepsii masennukseen, kipuun ja puhumattomuuteen. Viitattu 24.03.2016.
<http://www.hs.fi/hyvinvointi/a1447222471042>
- Häikiö, Liisa & Niemenmaa Vivi 2007. Valinnan paikat. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2007. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 41-56.
- Ink-tiimi 2016 esitysmateriaali.
- Karjula, Marja-Leena 2009. Soittaminen jumppaa aivojamme. *Teostory* (4) 3/2009, 10-14. Viitattu 15.03.2016.
https://www.jyu.fi/hum/laitokset/musiikki/en/research/coe/Media/Soittaminen_Jumppaa_Aivojamme.pdf
- Kauppila, Reija A. 2005. Ryhmän toiminnan kehitysvaiheet. Viitattu 19.04.2016.
<http://virtuoosi.pkky.fi/minaoppijana/ryhmassa%20toimiminen/RYHM%C3%84SS%C3%84%20TOIMIMINEN.ppt>

- Kiviniemi, Kari 2007. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 2. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 70-85.
- Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2007. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 9-40.
- Laine, Piia 2012. Mitä taide ja luovat menetelmät tekevät tehokkaassa työelämässä? Teoksessa Laine, Piia (toim.) Luovuutta työhön. Taidelähtöiset menetelmät työhyvinvoinnin ja työnohjauksen välineinä. EU: UNIpress, 9-16.
- Laine, Timo 2007. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 2. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 28-45.
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015).
- Leino, Helena 2007. Yleinen ongelma, yksi tapaus. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) Tapaustutkimuksen taito. 2. Painos. Helsinki: Gaudeamus, 215-227.
- Malmsten, Annukka 2007. Rajaaminen. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2007. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 57-73.
- Matthews, Michael 2011. 18 Benefits of playing a musical instrument. Viitattu 10.04.2016. <http://www.effectivemusicteaching.com/articles/directors/18-benefits-of-playing-a-musical-instrument/>
- Merkkiniemi, Heini 2012. Musiikkityönohjaus ja bändisoitto tiimien valmennuksessa. Teoksessa Laine, Piia (toim.) Luovuutta työhön. Taidelähtöiset menetelmät työhyvinvoinnin ja työnohjauksen välineinä. EU: UNIpress, 35-64.
- Music Against Drugs ry 2015. Toteutus suunnitelma. Nuorten työelämäosallisuutta vahvistavan inklusiivisen tiimimallin kehittämisprojekti (2015-2018).
- Music Against Drugs ry 2016. Viitattu 25.04.2016. <http://www.musicagainstdrugs.info/yhdistys>
- Nuorisolaki (2006/72).
- Peuhkuri, Timo 2007. Teoria ja yleistämisen kriteerit. Teoksessa Laine, Markus & Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) 2007. Tapaustutkimuksen taito. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus, 130-148.
- Pursio, Hannu 2011. Allegro giocoso, allegro molto e risoluto. Teoksessa Vesterinen, Pirkko-Liisa & Suutarinen Marjaana (toim.) Y-sukupolvi työ(elämä)ssä. Vantaa: JTO, 53-66.
- Pörhölä, Maili 2009. Ryhmän muotoutuminen. Viitattu 19.04.2016. http://www.edu.fi/perusopetus/terveystieto/koulukiusaaminen_terveystiedon_opetuksen_haasteena/ryhman_muotoutuminen
- Saarikallio, Suvi 2007. Music as Mood Regulation in Adolescence. Jyväskylä: University of Jyväskylä.
- Saarinen, Mauri 2007. Työsuhteen pelisäännöt. 5. painos. Hämeenlinna: Talentum Media Oy.

- Schuman, Sandor P. 1965. Developmental Sequence in Small Groups. *Psychological Bulletin* (63) 6/1964, 389-99.
- Sitra 2016. Yhteisöllisyyttä ja turvaverkkoja. Viitattu 05.04.2016.
<http://www.sitra.fi/hyvinvointi/nuorten-syrjaytyminen>
- Smith, Mark K. 2005. Bruce W. Tuckman. Forming, storming, norming and performing in groups, the encyclopaedia of informal education. Viitattu 19.04.2016.
<http://infed.org/mobi/bruce-w-tuckman-forming-storming-norming-and-performing-in-groups/>
- Söderman, Joni 2016. Järjestön historia ja toimintamuodot 17.03.2016. Jyväskylä: Music Against Drugs ry.
- Raha-automaatti yhdistys 2016. Viitattu 25.04.2016.
<http://avustukset.ray.fi/fi-fi/jarjesto/7510>
- Ronkainen, Suvi & Pehkonen, Leila & Lindblom-Ylänne, Sari & Paavilainen, Eija 2011. Tutkimuksen voimasanat. 1. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Ruusuvuori, Johanna & Tiittula Liisa 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Tiittula Liisa (toim.) 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 22-56.
- Theseus 2016. Viitattu 02.05.2016.
<https://www.theseus.fi/search?query=ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4valmiudet&submit=Hae&scope=10024%2F2062>
- Tilastokeskus 2015. Työvoimatutkimus. Viitattu 23.04.2016.
<http://www.stat.fi/til/tyti/index.html>
- Toukonen, Marja Leena 2008. Unelmatyöskentely. Ote omanlaiseen elämään. Juva: PS-kustannus.
- Tuhkalehto, Sampo-Ilmari 2013. Historia. Viitattu 19.03.2016.
<http://www.musicagainstdrugs.info/yhdistys/historia>
- Tuisku, Katinka 2012. Luovuuden ja luovan toiminnan merkitys työhyvinvoinnille. Teoksessa Laine, Piia (toim.) Luovuutta työhön. Taidelähtöiset menetelmät työhyvinvoinnin ja työnohjauksen välineinä. EU: UNIpress, 17-34.
- Valtonen, Anu 2005. Ryhmäkeskustelut. Millainen metodi? Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Tiittula Liisa (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 223-241.
- Varjonen, Vili 2015. Huumetilanne Suomessa 2014. Kansallinen huumevuosiraportti EMCDDA:lle. Tampere: Juvenes Print.
- Vilkkä, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. 4. painos. Helsinki: Tammi.
- Warpenius, Katariina & Holmila, Marja & Karlsson, Thomas & Ranta, Jussi 2015. Ehkäisevä päihdetyö Suomessa 2025 – ennakointitutkimus. Tampere: Juvenes Print.
- Yle Puhe 2015. ”Yleisin itsehoitokeino masennukseen on sikkäkki”. 25.2.2015.

LIITTEET

Liite 1:

Alkuhaastattelu bänditiimin jäsenille

Nimi:

Ikä:

Sukupuoli:

Koulutus:

Tämänhetkinen tilanne (työtön, työharjoittelussa, työkokeilussa, koulun harjoittelussa):

Miten koet omat työelämävalmiutesi asteikolla 1-5 (1=ei ollenkaan, 2=heikko, 3=tyytyttävä, 4=hyvä, 5=erinomainen). Nämä koskevat erityisesti bänditoimintaa ja siinä kehittyviä ja tarvittavia työelämävalmiustaitoja.

Itsevarmuus

Ryhmätyötaidot

Musiikkialan teoria, tietopohja

Ohjeiden vastaanottaminen

Stressinsietokyky

Kyky odottaa kun toisia opastetaan

Musiikillinen itsevarmuus

Musiikillinen itseilmaisus

Sanallinen itseilmaisus

Kirjallinen itseilmaisus

Musiikkialan yrittäminen

Yrittäjyys

Unelmakartan reflektointi:

Minä itsenä, mitä minä haluan kehittää/oppia ja mistä minä unelmoin.

Mitkä ovat sinun tavoitteesi bänditiimin toimintaa koskien?

Mitä odotuksia sinulla on koskien oppimistasi ja kehittymistäsi bänditiimin toiminnan avulla?

Liite 2:

Loppuhaastattelu bänditiimin jäsenille

Nimi:

Miten koet omat työelämävalmiutesi asteikolla 1-5 (1=ei ollenkaan, 2=heikko, 3=tyydyttävä, 4=hyvä, 5=erinomainen).

Itsevarmuus

Ryhmätyötaidot

Musiikkialan teoria, tietopohja

Ohjeiden vastaanottaminen

Stressinsietokyky

Kyky odottaa kun toisia opastetaan

Musiikillinen itsevarmuus

Musiikillinen itseilmaisus

Sanallinen itseilmaisus

Kirjallinen itseilmaisus

Musiikkialan yrittäminen

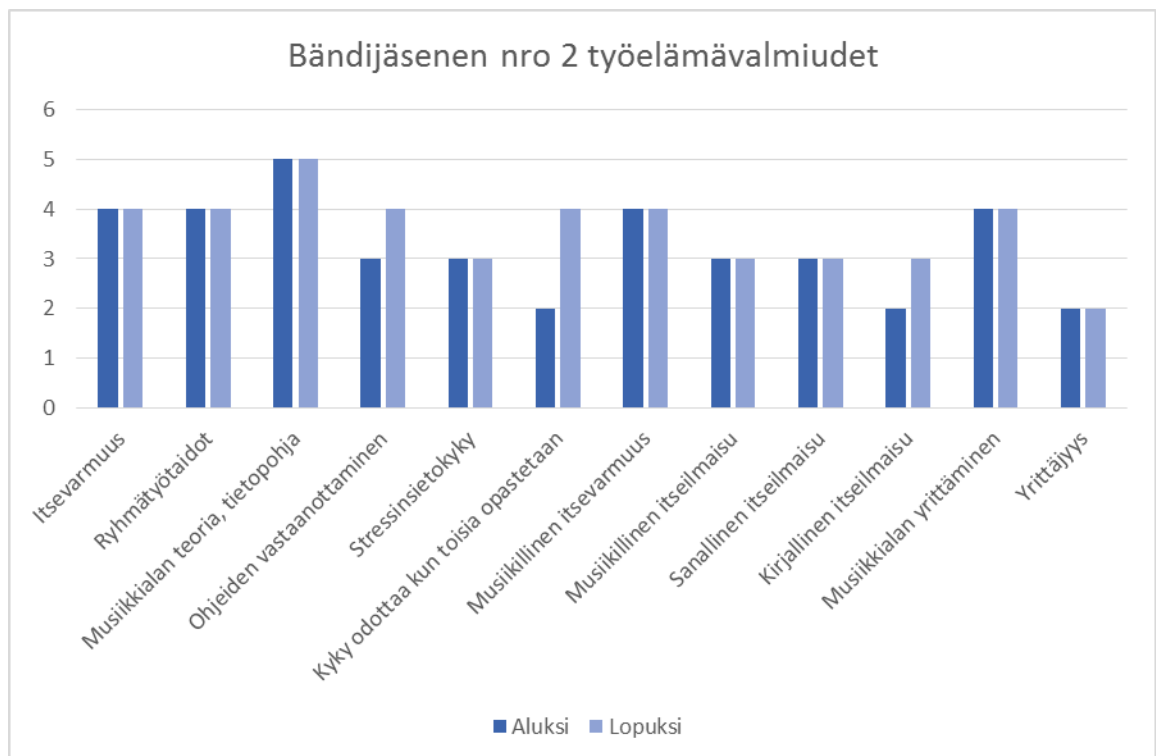
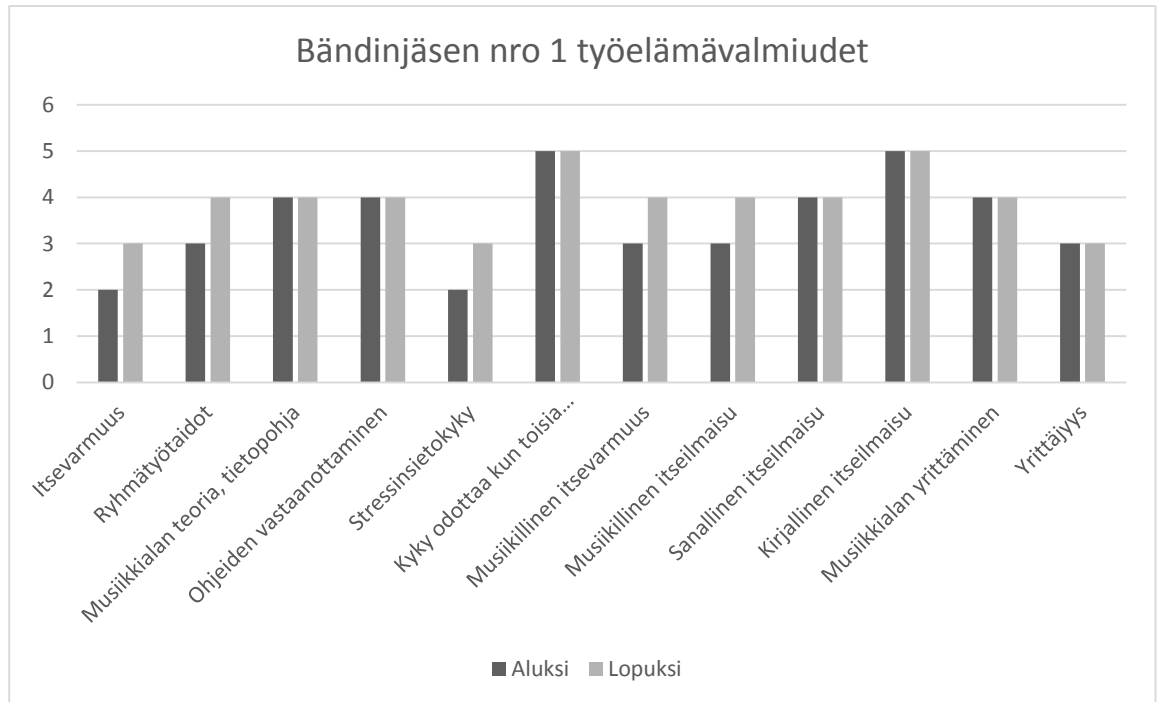
Yrittäjyys

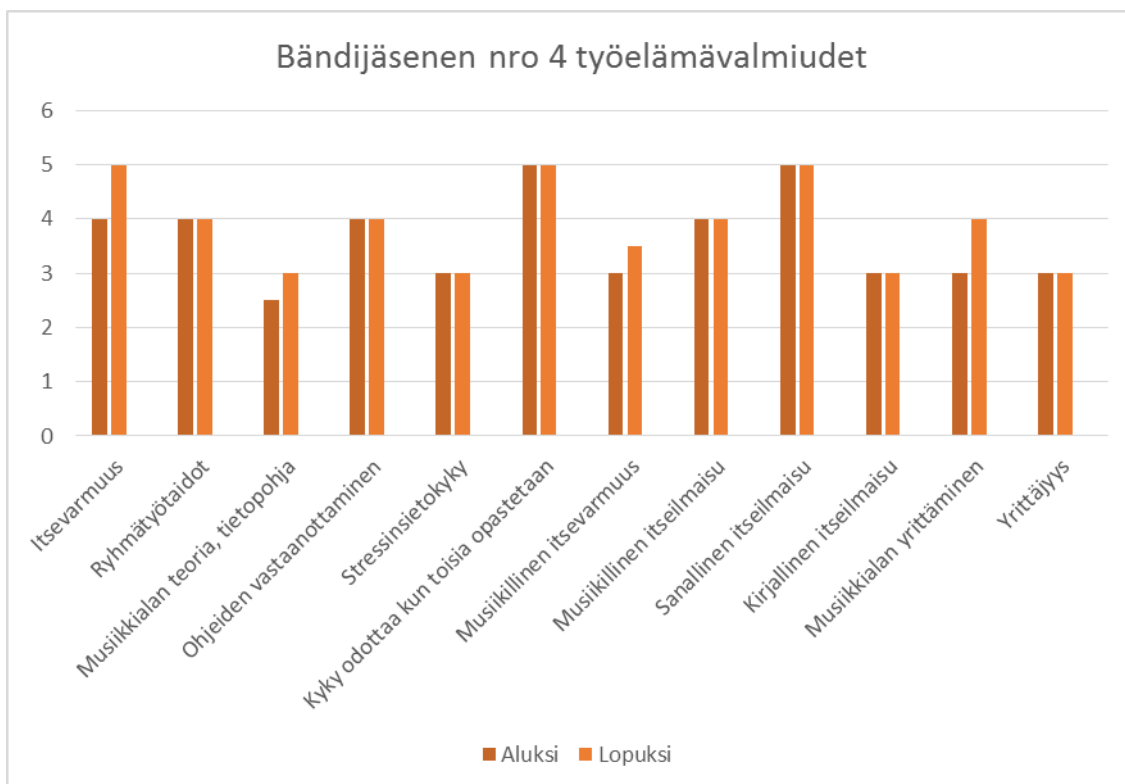
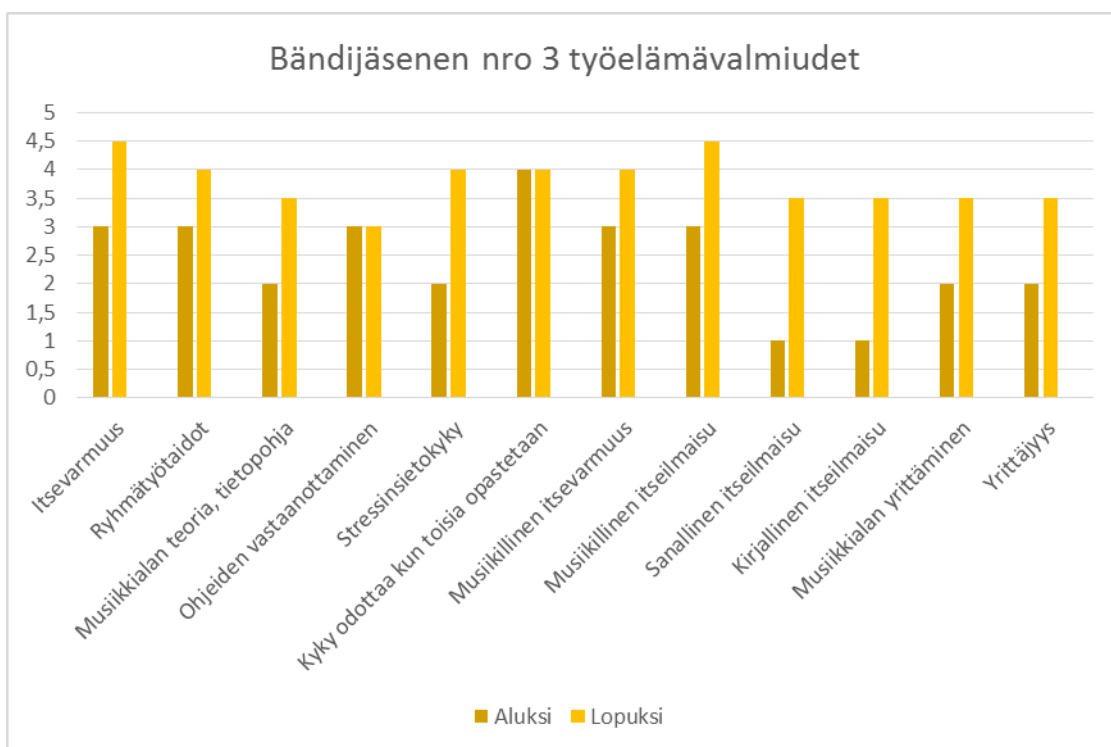
Unelmakartan reflektointi:

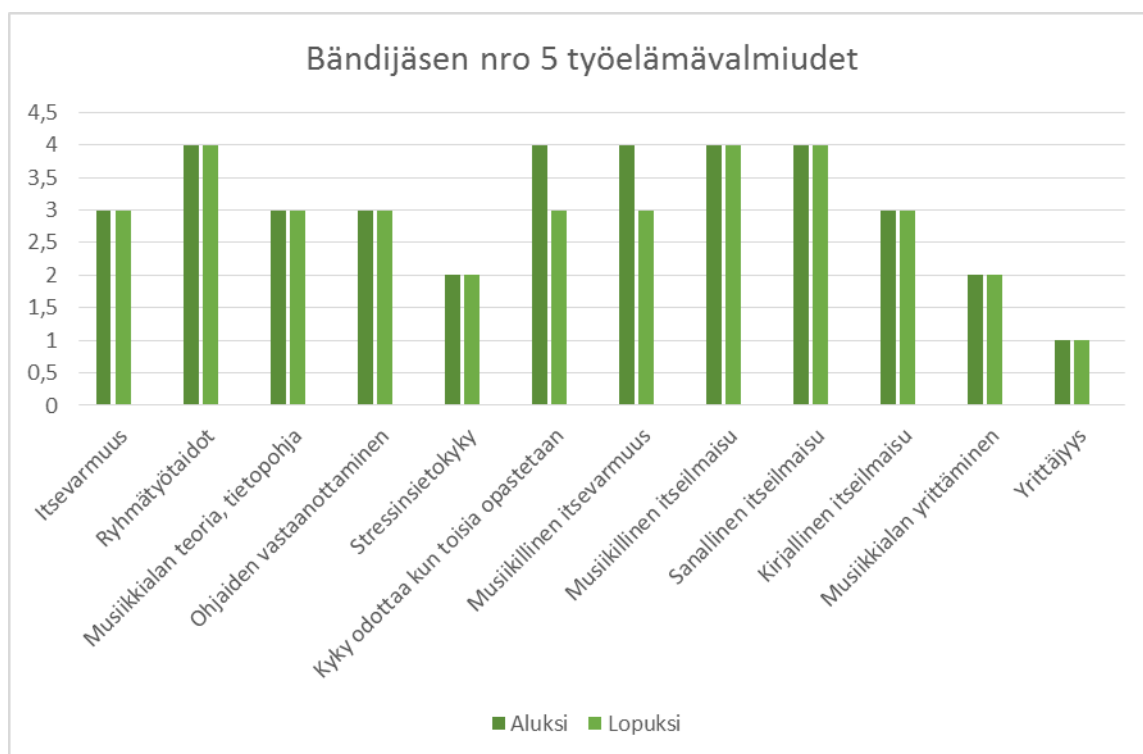
Toteutuivatko tavoitteesi bänditiimin toimintaa koskien?

Toteutuivatko odotuksesi koskien oppimistasi ja kehittymistäsi bänditiimin toiminnan avulla?

Liite 3:

Kaaviot työelämävalmiuksien kehittymisestä

Liite 4:

Focusryhmähaastattelu valmentajille ja mentorille

Paikalla:

Mitkä on teidän päällimmäiset fiilikset ja ajatukset bänditiimistä? Ei tarvitse nimetä yksittäisiä henkilöitä vaan yleisesti puhuen. Miten alla mainitut

Bänditiimin ryhmädynamiikka?

Sisäinen ilmapiiri?

Vuorovaikutus?

Valmennussuhde?

Oppiminen?

Työelämävalmiudet?

Liite 5:

Bänditiimin yhteisen unelmakartan reflektointi

Paikalla:

Mitä toivoitte saavuttavanne bänditoiminnan avulla?

Mitä koette toteutuneen?

Mitä koette ettei toteutunut?